

İSPANYA

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan : **Nilüfer YILMAZ ESEN**
Ankara - March, 2011

T.C. Bařbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İHRACATI GELİşTİRME ETÜD MERKEZİ

İSPANYA

Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Temel Ekonomik Göstergeler

	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ^b	2011 ^c	2012 ^c
GSYİH (milyar dolar, cari fiyatlarla)	1.131	1.236	1.444	1.600	1.468	1.417	1.373	1.355
GSYİH (milyar avro, cari fiyatlarla)	909	984	1.054	1.088	1.054	1.068	1.098	1.129
Reel Büyüme Oranı (%)	3,6	4	3,6	0,9	-3,7	-0,2	0,5	1,1
Cari İşlemler Dengesi (milyar dolar)	-83	-111	-145	-156	-80	-63	-53	-48
Cari İşlemler Dengesi (GSYİH'deki payı, %)	-7,4	-9,0	-10,0	-9,8	-5,5	-4,4	-3,9	-3,6
Kişi Başına GSYİH (dolar, cari fiyatlarla)	25.647	27.644	31.947	35.146	32.089	30.867	29.758	29.258
Kişi Başına GSYİH (dolar, PPP*)	26.841	26.213	31.266	31.488	30.643	30.642	31.180	32.077
İşsizlik Oranı (% , ort.)	9,2	8,5	8,3	11,4	18,1	20,3	19,5	17,8
Enflasyon Oranı (% , ort., TÜFE)	3,4	3,5	2,8	4,1	-0,2	1,7	1,5	1,2
Enflasyon Oranı (% , ort., ÜFE)	4,7	5,4	3,6	6,5	-3,4	2,7	1,6	1,7
Kredi Faiz Oranı (% , ort.)	5,8	5,8	6,6	7,4	7,0	7,3	8,2	8,6
Döviz Kuru (\$/€, yıl sonu)	1,18	1,32	1,46	1,39	1,43	1,34	1,20	1,19
İhracat (fob, milyar dolar)	197	221	264	284	224	277	290	297
İthalat (fob, milyar dolar)	282	325	389	413	287	329	335	335
Dış Ticaret Hacmi (fob, milyar dolar)	479	546	653	697	511	606	625	632
Dış Ticaret Dengesi (milyar dolar)	-85	-104	-125	-129	-63	-52	-45	-38

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Spain Country Forecast

b EIU tahmini. c EIU projeksiyonu. * Satınalma Gücü Paritesi (Purchasing Power Parity)

Temel Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	İspanya Krallığı (Reino de España)
Nüfus	46,6 milyon (Ocak 2009)
Dil	İspanyolca (Baskça ve Katalanca da yaygın kullanılan resmi dillerdir)
Din	Katolik
Yüzölçümü	504,030 km ²
Başkent (nüfus)	Madrid (3,2 milyon)
Başlıca Şehirleri (nüfus)	Barselona (1,6 milyon), Valencia (810 bin), Sevilla (700 bin), Zaragoza (670 bin), Malaga (570 bin)
Yönetim Şekli	Anayasal Monarşi ve Parlamenter Demokrasi
Kral	Juan Carlos I
Başbakan	José Luis Rodríguez Zapatero (İspanya Sosyalist İşçi Partisi)
Para Birimi	Avro (€)

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Avrupa Birliği (European Union - EU), Ekonomik ve Parasal Birlik (Economic and Monetary Union - EMU), Avrupa Konseyi (Council of Europe), Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD), Dünya Bankası (WB), Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund - IMF), Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Center - WTO), Birleşmiş

Finansier (ve diğer finansier) Örgütleri, Yatırım ve Kalkınma Bankaları (EBRD), Afrika Kalkınma Bankası (African Development Bank - AfDB), Asya Kalkınma Bankası (Asian Development Bank - AsDB), Amerika Ülkeleri Kalkınma Bankası (Inter-American Development Bank - IADB veya IDB), Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (North Atlantic Treaty Organization - NATO)

Kaynak: <http://www.spainbusiness.gen.tr>

► Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Yüzölçümü 505.182 km² olan İspanya, Avrupa Birliği'nin ve Batı Avrupa'nın Fransa'dan sonra en büyük ikinci ülkesi olarak Avrupa kıtasının güneybatısında bulunan İber Yarımadası'nda yer almaktadır. Bu yarımada'nın dışında Akdeniz'deki Balear Adaları, Afrika'nın kuzeyindeki Ceuta ve Melilla şehirleri ve Atlantik Okyanusu'ndaki Kanarya Adaları da İspanya ulusal sınırları içindedir. İspanya batıda yine İber Yarımadası'nda bulunan Portekiz, kuzeyde Fransa, ve güneyde Birleşik Krallık'a bağlı Cebelitarık ile komşudur.

Ülkenin başlıca şehirleri, başkent Madrid, Barselona, Valensiya, Seville, Zaragoza ve Malaga olarak sıralanabilir.

Batı Avrupa'nın neredeyse en geniş topraklarına ve en az nüfus yoğunluğuna sahip ülkesi olan İspanya'da iklim ve coğrafya oldukça değişken bir yapı sergilemektedir. Deniz seviyesinden 610 metre yüksekte olan Meseta Platosu, gerek çorak toprakları gerekse kötü iklim koşullarından dolayı Avrupa'nın en verimsiz alanlarından biridir. Bununla beraber, başkent Madrid ekonomik olmaktan çok politik nedenlerle bu platonun merkezine kurulmuştur.

Ülke nüfusu ve ekonomik faaliyetler çoğunlukla ülkenin sahil bölgelerinde ve ülkeyi kesen iki önemli nehrin etrafındaki vadilerde yoğunlaşmıştır. Bu nehirler kuzeyde Ebro ve güneyde Guadalquivir nehirleridir. Ebro nehri, Akdeniz'e dökülürken denizcilğe elverişli tek nehir olan Guadalquivir Sevilla şehrinde geçer.

Avrupa'da İsviçre'den sonra ikinci en dağlık ülke olan İspanya'da, plato ve yüksek ovaları çevreleyen dağların batı kesimleri hariç, yarımada'nın beşte ikisinden fazlasını sıradağlar kuşatır.

Ülkenin kuzeybatı bölgesinde Kuzey Atlantik etkisiyle yağışlar bol ve iklim ılımandır. Akdeniz sahilllerinde ise kışlar ılık ve yağışsız, yazlar sıcak geçer. Kuzey doğu sahilllerinde yaz yağışları yeterli düzeydeyken güney doğu sahilllerinde yağışların yetersizliği özellikle meyve üretiminin yoğun olduğu bu bölgede sulama sistemlerine başvurulması gereğini doğurmaktadır. Guadalquivir nehrinin geniş tarım alanları sağladığı güney İspanya'da da yağışların az olmasından dolayı sık sık kuraklıklar yaşanmaktadır. Ülkenin iç kısımlarında ve 1.200 metreyi aşan dağlık kesimlerde kara iklimi yaşanır. Diğer taraftan, Kanarya Adaları'nda tropikal bir iklim hakimdir.

Siyasi ve İdari Yapı

İspanya Anayasal Parlamenter Monarşi ile yönetilmektedir. Devlet başkanı Kral I. Juan Carlos'tur. Yasama, Temsilciler Meclisi (Congreso de los Diputados) ve Senato (Senado) olmak üzere İki Kamaralı Ulusal Meclis (Cortes Generales)'ten oluşmaktadır. Yürütme Başbakan ve Bakanlar Kurulu tarafından gerçekleştirilmektedir.

İspanya Meclisi, 350 milletvekili ve 264 senatörden oluşur. Ülkede her dört yılda bir seçim yapılır. Başbakan Kongre tarafından seçilmektedir.

Ülke; kentler, eyaletler ve özerk bölgelere ayrılmıştır. İspanya'da idari açıdan 17 özerk bölge (Endülüs, Aragon, Asturya, Kastilya-La Mancha, Valensiya, Extremadura, Galisya, Rioja, Madrid, Murcia, Navarra, Balear Adaları, Bask Ülkesi, Kanarya Adaları, Kantabriya, Kastilya ve Leon ve Katalunya) ile Kuzey Afrika kıyısında 2 özerk şehir (Ceuta ve Melilla) bulunmaktadır. Yedi özerk bölgenin her biri (Asturias, Balearic Adaları, Cantabria, La Rioja, Madrid, Murcia, ve Navarre) aynı zamanda bir ildir. Her özerk bölge kendi yasalarını uygular. Devlet bunları tanımanın yanısıra kendi yasal düzenlemesinin bir parçası olarak korumaktadır.

General Franco'nun, 1975 yılındaki ölümüne kadar süren diktatörlüğünün ardından İspanya'nın ilk demokratik seçimleri Haziran 1977'de gerçekleştirilmiş ve Merkezi Demokratik Birlik (Unión de the Democratic Centre/UDC) iktidara gelmiştir. 1982 yılından 1990'ların başına kadar süren İspanyol Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) iktidarında ülkenin demokratik kurumları sağlamlaştırılmış, uluslararası platformda ülkenin statüsü güçlendirilmiş ve Avrupa Topluluğu'na (bugünkü AB) üye olunarak ülke ekonomisinde büyük gelişme sağlanmıştır. Bununla beraber 1990'lı yılların başında yaşanan bir dizi siyasi ve mali kriz, Parti'nin 1993 seçimlerinde mutlak hakimiyetini yitirmesine sebep olmuştur. PSOE, yine de azınlık hükümeti olarak 1996 yılına kadar iktidarda kalmıştır.

1996 yılının Mart ayında gerçekleştirilen seçimler, İspanya siyasi hayatında yeni bir dönemin başlangıcıdır. Jose Maria Aznar başkanlığındaki orta sağ eğilimli Halkçı Parti (PP) bu seçimle iktidara gelmiş, 1996-2000 döneminde azınlık hükümetini kurmuş, 2000 yılı Mart ayında yapılan seçimlerde de bu kez bir çoğunluk hükümeti oluşturarak yeniden iktidara gelmiştir.

Nisan 2004'te yapılan seçimleri kazanan Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) Mart 2008'de yapılan seçimleri de kazanarak 4 yıl daha iktidarda kalacaktır. Parti, 169 milletvekili, 105 senatör ve Başbakan José Luis

konuyla ilgili raporlar ve raporlar. Ancak, 117, 127, 137 ve 147 sayılı kanunlar ile değiştirilmiştir. En önemli bölgesel gruplar ise, Catalan Birliği (CIU), Bask Ulusal Partisi (PNV) ve Kanarya Adaları Koalisyonu (CC)'dur.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

İspanya Ulusal İstatistik Ofisi (INE) verilerine göre 1 Ekim 2010 tarihi itibarıyla ülke nüfusu 46,1 milyondur. Nüfusun %49,5'i erkek ve %50,5'i kadındır. Nüfus ülke içinde eşit olmayan bir şekilde dağılır, büyük şehirlerde ve kıyı şeridinde yoğunlaşmıştır. Nüfusun %77,4'ü şehirlerde yaşamaktadır. Nüfusun %15,5'ini 0-15 yaş grubu, %43,3'ünü 16-44 yaş grubu, %24,5'ini 45-64 yaş grubu ve %16,7'sini 65 yaş ve üstü oluşturmaktadır.

Nüfus İstatistikleri

	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
Nüfus (milyon kişi)	44,1	44,7	45,2	46,1	46,7	46,1
% değişim	2,1	1,4	1,1	2	1,3	-1,3

* 1 Ekim 2010 itibarıyla

Kaynak: İspanya Ulusal İstatistik Ofisi (INE)

EIU-The Economist Intelligence Unit Spain Country Profile

Nüfusun başlıca şehirlere göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Nüfusun Şehirlere Göre Dağılımı

Şehir	Bulunduğu Bölge	2009	2010
Madrid	Madrid	3.255.944	3.273.049
Barcelona	Katalonya	1.621.537	1.619.337
Valensiya	Valensiya	814.208	809.267
Seville	Endülüs	703.206	704.198
Zaragoza	Aragon	674.317	675.121
Malaga	Endülüs	568.305	568.507
Murcia	Murcia	436.870	441.345
Parma de Mallorca	Balea Adaları	401.270	404.681
Las Palmas de Gran Canaria	Kanarya Adaları	381.847	383.308
Bilbao	Bask Bölgesi	354.860	353.187

Kaynak: İspanya Ulusal İstatistik Ofisi (INE)

2000 yılından itibaren hızla artış gösteren göçlerle ülkedeki toplam yabancı sayısı 2010 yılında 5,649 milyon kişiye yükselmiştir. Ülkeye yönelik bu göçler İspanya'nın nüfus profilini hızla değiştirmektedir. Yabancı nüfusun %53'ü erkek ve %47'si kadındır.

İspanya, Batı Avrupa'nın en geniş arazili ve en düşük nüfus yoğunluğuna sahip ülkelerinden biridir. Ülkenin genel nüfus yoğunluğu, kilometrekareye 91,44 kişi düzeyindedir. Nüfusun dağılımı, ülkedeki ekonomik ve siyasi dengeleri belirlemede önemli rol oynamaktadır. Ülke topraklarının %52'sini oluşturan 4 bölgede (Aragon, Castiilla y Leon, Castilla-La Mancha ve Extremadura) nüfus yoğunluğu kilometrekareye 30 kişiden azdır. Özellikle kırsal alanlardan şehirlere doğru göçlere bağlı olarak bu dört bölge ülke toplam nüfusunun %15'ini barındırmaktadır. Bölgenin bu özelliğinin tek istisnası, siyasi nedenlerle ülkenin merkezine inşa edilmiş olan Madrid ve çevresidir. Bu bölge, ülkede nüfusun en yoğun olduğu yerdir.

6- 16 yaşları arasındaki çocuklar için eğitimin zorunludur. Üniversite öğrencilerinin sayısı ise sürekli artış göstermektedir. Ülkede toplam 73 üniversite bulunmakta olup 23 tanesi özel okuldur. Öğrencilerin %90'ı devlet üniversitelerine devam etmektedir.

Ülke nüfusunun % 75,6'sı Katolik'tir. Ülke genelindeki resmi dil İspanyolca (Kastilyano)'dır. Ancak Katalanca, Baskça ve Galisya da özerk bölgelerde (Katalonya, Bask Bölgesi, Galisya, Valensiya, Navarra ve Balea Adaları) resmi dil olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte Valensiya Bölgesi'nde Katalanca'nın bir bask lehçesi olan Valensiyaca konuşulmaktadır.

İspanya'nın 2010 yılında 23,1 milyon dolaylarında 16 yaş üstü bir işgücüne sahip olduğu ve bunun çoğunluğunu genelde orta yaş grubunun oluşturduğu görülmektedir. İspanya'da istihdam edilenlerin %73'ü hizmetler sektöründe, % 14'ü sanayide, %9'u inşaat sektöründe ve %4'ü tarım sektöründe çalışmaktadır. İstihdam edilen kişi sayısı 2010 yılında 18,547 milyona gerilemiştir. Bu azalıştaki veya işsizliğin artmasındaki en önemli neden inşaat, tarım ve sanayi sektörlerinin daralmasıdır. Toplamda 2010 yılı işsizlik oranı %20,3'e yükselmiştir. İspanya göç alan bir ülke olması nedeniyle çalışan nüfus da gittikçe gençleşmektedir.

İşgücü ve İşsizlik

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
İşgücü (milyon kişi)	20,9	21,6	22,2	22,8	23	23
İşsizlik oranı (%)	9,2	8,5	8,3	11,4	18,1	20,3

Kaynak: The Economist Intelligence Unit

Doğal Kaynaklar ve Çevre

İspanya, Avrupa'nın doğal ve yaban hayatın en çeşitli olduğu alanlara sahiptir. İklim ve fiziksel güzellik özellikle Akdeniz kıyılarında ve adalarda dinamik bir turizm sektörüne katkıda bulunmaktadır. Ancak, Akdeniz sahillerinin fazla gelişmesi doğal kaynaklara zarar verdiği tartışmasını da beraberinde getirmektedir. Ülke topraklarının yaklaşık % 10'u verimli, % 45'i orta verimlilikte, % 35'i düşük verimlilikte ve verimsiz, % 10'u kayalıktır. Yağışların az ve düzensiz olduğu Akdeniz kıyılarında kullanılan yoğun tarım tekniklerinin de etkisi ile toprak erozyonu ülkenin en önemli çevre sorunlarından biri haline gelmiştir. Ülke topraklarının %30'u ekilebilir alan, %8'i daimi ekilen alan, %13'ü çayır ve mera ve %33'ü de ormanlarla kaplıdır.

İspanya önemli petrol ve gaz kaynaklarına sahip olmamakla birlikte Batı Avrupa'nın mineral doğal kaynaklar açısından en zengin ülkesi konumundadır. Demir-dışı ve kıymetli metal üretiminde Avrupa'nın en önemli üreticisidir. 100'e yakın mineral ve maden rezervinin bulunduğu İspanya bunlardan 18'inde önemli miktarda üretim yapmaktadır. Bu metal ve mineraller; bakır, altın, demir, kurşun, çinko, alüminyum, magnezyum, civa, potasyum, flor, bentonit, kükürt, deniz ve kaya tuzu, kalay, kireçtaşı, tungsten ve kuvarsdır. Ülkenin kömür madenleri ve demir cevheri yatakları kuzeyde (Asturya, Kantabriya ve Bask), önemli civa rezervleri güneybatıda Almaden yakınlarında ve bakır ve kurşun yatakları da Andaluçya'da bulunmaktadır. Asturya'daki altın madeni Avrupa'daki en büyük altın madenlerinden biridir. İspanya aynı zamanda granit ve mermerde dünyanın önde gelen üreticilerinden biridir. Üretim talebin kat kat üzerinde olduğundan ihracatı da yapılmaktadır.

İspanya, petrol ve doğal gaz ihtiyacının %99'u ve kömür ihtiyacının %70'i için ithalata bağımlı bir ülkedir. Diğer taraftan çok yavaş ama istikrarlı bir yeniden yapılanma süreci içinde bulunan ülke içi kömür üretim sektörü rekabetçi olmayan yapısı ile ancak devlet desteği ile ayakta durmaktadır.

Diğer taraftan, enerjinin daha etkin kullanımının sağlanması yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Rüzgardan yararlanarak enerji üretiminin yapıldığı parkların sayısı son yıllarda hızla artmış, ülke bu açıdan Avrupa'nın önde gelen enerji üreticileri arasında Almanya'dan sonra ikinci sırayı almıştır. Dünya sıralamasında ise ABD başta olmak üzere Almanya'dan sonra üçüncü sırada yer almaktadır. 2007 yılında toplam enerji üretiminin %10'u rüzgar enerjisidir. 2010- 2012 arasındaki 3 yıllık dönemde 5.3 GW kapasiteli rüzgar enerjisi ve 1.5 GW kapasiteli güneş enerjisi santralleri kurulacağı öngörülmektedir. Ayrıca 2013 yılında başlamak üzere 540 megavatlık güneş enerjisi santrali projesi de onaylanmıştır. Bu projelerin hayata geçirilmesiyle 2013 yılında İspanya'nın güneş enerjisi alanında dünya lideri konumuna yükseleceği öngörülmektedir. 2013 yılına kadar toplam enerji ihtiyacının % 12'sinin yenilenebilir kaynaklardan sağlanması yönünde yatırımlar yapılmaktadır.

Doğal kaynaklar "Regalia İlkesi" düzenlemesi çerçevesinde devletindir. 21 Temmuz 1973 tarihli Madencilik kanunu ve 7 Kasım 1998 tarihli "Hidrokarbon Kanunu" mineral endüstrisini düzenlemektedir. Sanayi Ticaret ve Turizm Bakanlığı bünyesinde bulunan Enerji Politikası ve Madencilik Genel Müdürlüğü söz konusu kanunları uygulamaktadır. İspanya Madencilik ve Jeoloji Enstitüsü başlıca madencilik kuruluşlarındandır. 2002 ve 2004 yıllarında sektördeki devlet ve özel sektör monopollerinin aşamalı olarak kaldırılması ve liberalleşme yönünde önemli düzenlemeler yapılmıştır.

Kaynaklar: EIU-The Economist Intelligence Unit Spain Country Profile, 2008

<http://www.technologyreview.com/microsites/spain/index.aspx>

<http://www.energy.eu/>

<http://www.euractiv.com.tr/>

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

İspanya ekonomisi GSYİH'ye göre dünyanın 9. büyük ekonomisidir. Yatırım çeken ülke sıralamasında 6., yabancı yatırım yapan ülke sıralamasında 8. ve ticari hizmetler ihracatında 7. sırada yer almaktadır. Dünyadaki üç önemli derecelendirme kuruluşundan ikisi olan Fitch ve Moody İspanya'ya 2009 yılında en üst puanlarını vermişlerdir.

İspanya hizmet sektörü temelli modern bir ekonomiye sahiptir. Genç ve iyi eğitilmiş nüfusla fiyatlarda rekabetçi ve yenilikçi uluslararası bir merkezdir.

Ekonominin gelecekteki büyümesine yönelik çalışmalar yapılmakta ve bu yönde araştırma ve geliştirme faaliyetlerine çok önem verilmektedir. Arge için kamu harcamaları 2004'den itibaren % 2,2 artış göstermiştir.

Diğer Batı Avrupa ülkeleri gibi İspanya'nın ekonomisi de 2. Dünya Savaşı'nın ardından bir dönüşüm

süreçine girmiş, bu süreçte tarım sektörünün önemli azalmaları hizmetler sektörünün önemli güdük artmış ve bu sektör ekonominin hakim sektörü haline gelmiştir. Nitekim 2010 yılı itibarıyla tarım sektörü GSYİH'nin sadece %3,1'ini oluştururken hizmetler sektörünün payı %71,2'ye kadar yükselmiştir. Perakendecilik, turizm, bankaçılık ve telekomünikasyon sektörleri ekonomik faaliyetin en önemli unsurlarındandır. Diğer taraftan GSYİH'nin %25,6'lık kısmını oluşturan sanayi sektörü ekonomideki önemini korumaktadır.

GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı (%)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^a	2012 ^a
Tarım	3,6	3,6	3,3	3,2	3,1	3,1	3,1
Sanayi	29,9	29,3	28,6	26,4	25,6	25,5	25,4
Hizmetler	66,6	67,1	68,2	70,5	71,2	71,4	71,6

^a EIU tahmini

Kaynak: The Economist Intelligence Unit

Ekonomi Politikaları

Son 10 yıllık süreçte ülke ekonomisi yoğun bir özelleştirme programı çerçevesinde şekillenmiş, hemen her alanda devlet hakimiyeti istikrarlı biçimde azalmıştır. AB mevzuatına uyum çalışmaları, özellikle enerji ve telekomünikasyon sektörlerinde devlet hakimiyetinin ve tekellerin kaldırılması sonucunu doğurmuştur. Ancak yine de, halen bazı alanlarda liberalizasyon çalışmaları beklentileri karşılamamış olup, İspanya piyasasının tamamen rekabete açılması için yapılması gereken bazı düzenlemeler bulunmaktadır.

Hükümet 2008 yılı seçimlerinden sonra söz verdiği gibi ekonominin uzun dönemli performansını artırmak için Kasım 2009'da "sürdürülebilir ekonomi" yasasını sunmuştur. İşgücü piyasasında da gerekli değişiklikler yapılmaktadır. Haziran 2009'da başarısız bankaların yönetimi için yeni bir fon (Fund for Ordered Bank Restructuring - FROB) oluşturulmuştur.

Son dönemde ekonomi politikası ekonomik darboğaza odaklanırken kamu maliyesi ve güven verici yatırımcılara yönelmiştir. Bütçede 2009 yılının tersine kamu maliyesinin zayıflaması nedeniyle 2010 yılında bir dizi önlem alınacaktır. Alınacak bu önlemler arasında vergi artışları da mevcuttur. 2011 yılında da tasarruf tedbirlerinin devam etmesi öngörülmektedir.

Ağustos 2009'dan itibaren ekonomik kriz tüm dünyaya yayılmıştır. İspanya ekonomik krizle mücadeleye daha iyi bir pozisyondan başlamak amacıyla kamu borçlarını (GSYİH üzerinde) azaltma yoluna gitmiştir. Yeni vergi politikalarının uygulanması ile ekonomik modelin yenilenebilir enerji, biyoteknoloji, bilgi teknolojileri ve telekomünikasyon gibi değer zinciri yüksek olan yeni sektörlerde büyüme modeline geçişine olanak sağlaması planlanmıştır.

Ekonomik Performans

Ülkenin mali performansı incelendiğinde son on yılda önemli ilerleme kaydedildiği açık veren bütçenin 2006 ve 2007 yıllarında % 1 oranında fazla verdiği görülmektedir. Ancak 2008 yılında uzun zaman sonra İspanya'nın bütçe açığı 41 milyar avro'ya ulaşmıştır. 2008 yılında bütçe gelirleri bir önceki yıla göre %6,9 oranında azalırken giderler %8,7 oranında artmıştır. 2008 yılında kamu borç stoğunun GSMH oranı %33'lere kadar düşmüştür. İspanya'nın borç stoğunun büyük bir bölümü özel kesime ait olup, yaşanan ekonomik krizin İspanya'da daha ağırlıklı olarak hissedilmesinin bir nedeni de, borca dayalı tüketim harcamalarının birden bire daralması neticesinde reel sektörde talep düşüşünden kaynaklanan ekonomik küçülme olduğunun söylemek mümkündür. Genel ekonomik performans kadar bütçe performansının da olumlu olmasında avro'ya geçilmesiyle düşen faizlerin olumlu etkisini yine vurgulamak gerekmektedir.

İspanya'nın artan faiz masrafları borç düzeyini olumsuz etkilemekte ve 2010 yılı borç hizmet maliyetleri hükümet tahminlerine göre % 33,3 artarak 23,2 milyar avroya karşılık gelmektedir.

2004 yılında iktidar partisi değiştiğinde İspanya Başbakanı Jose Luis Rodriguez Zapatero'nun ilk döneminden başlayarak ekonomik büyüme için GSYİH'nin büyümesi desteklenmiştir ve o dönemden itibaren birtakım sorunlar İspanya ekonomisinin problemleri gidışatına dair sinyaller vermeye başlamıştır. Financial Times'a göre bu sorunlar arasında; dış ticaret açığının fazla olması (2008 yılında GSYİH'nin % 10'u), ticaret ortaklarına karşı rekabet gücünün kaybı ve geleneksel olarak diğer Avrupa ülkeleri karşısında enflasyonun yüksekliği, 1998'den itibaren emlak fiyatlarının % 150 artışı ve petrol fiyatlarındaki artış sayılabilir.

Nisan 2008'de resmi GSYİH büyüme tahminleri % 2,3 olarak belirtilmiştir. Ancak bu tahmin Ekonomi Bakanlığı tarafından 1,6 puan aşağı revize edilmiştir. Bu rakam, diğer birçok gelişmiş ülkelere göre daha iyi görünmekle beraber, İspanya'nın yüksek nüfus artışı nedeniyle (fazla miktarda göç alması) kişi başına GSYİH fazla değişmemiştir. Daha sonra, 2008 yılı üçüncü çeyreğinde 15 yıldır ilk kez ulusal GSYİH'nin azalmasıyla Şubat 2009'da İspanya'nın ekonomik durgunluğa girdiği onaylanmıştır.

EIU verilerine göre 2009 yılında GSYİH'nin % 3,6, sanayi sektörünün % 11,5 oranında küçüldüğü tahmin edilmektedir. Dış ticaret hacminde % 26'lık küçülme kaydedilmiştir. İşsizlik oranı % 11,3'den % 18,5'e yükselmiştir.

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Temmuz 2009'da IMF, 2009 yılı İspanya tahminlerini GSYİH'de %4'lük (Avrupa ortalaması yaklaşık -%4,6) bir küçülme olarak revize etmiştir. Ayrıca, 2010 yılında da İspanyol ekonomisinin % 0,8 daha daralacağı ve gelişmiş ekonomiler arasında en kötü tabloyu çizenlerden olacağı öngörülmüştür.

İspanya'nın ekonomik darboğazdan çıkma sürecinin çoğu AB üyesinden daha uzun olacağı tahmin edilmektedir. 2010 yılında ekonomide büyüme beklenirken GSYİH'de küçülme beklenmektedir. Ekonomi ve tüketici talebinin son yıllara oranla daha yavaş büyümesi diğer taraftan konut piyasasının zayıf kalması beklenmektedir.

Ekonomik Projeksiyon

	2009b	2010c	2011c	2012c	2013c	2014c
GSYİH (milyar dolar, cari fiyatlarla)	1.446	1.488	1.501	1.568	1.638	1.700
GSYİH (milyar avro, cari fiyatlarla)	1.036	1.046	1.074	1.104	1.137	1.173
Reel Büyüme Oranı (%)	-3,6	-0,2	0,6	1,2	1,6	1,8
Cari İşlemler Dengesi (milyar dolar)	-66	-63	-57	-57	-65	-78
Cari İşlemler Dengesi (GSYİH'deki payı, %)	-4,6	-4,2	-3,8	-3,6	-4,0	-4,6
Kişi Başına GSYİH (dolar, cari fiyatlarla)	31.620	32.270	32.463	33.860	35.227	36.385
Kişi Başına GSYİH (dolar, PPP*)	30.396	30.651	31.097	31.810	32.778	33.853
İşsizlik Oranı (% , ort.)	18,5	20,2	19,7	17,7	15,4	15,2
Enflasyon Oranı (% , ort., TÜFE)	-0,4	0,8	1,5	1,3	1,6	1,7
Enflasyon Oranı (% , ort., ÜFE)	-3,5	0,5	1,2	1,7	2,6	2,5
Kredi Faiz Oranı (% , ort.)	7,0	7,1	6,7	6,5	6,7	6,8
Döviz Kuru (€/\$, yıl sonu)	1,47	1,39	1,41	1,43	1,45	1,46
İhracat (fob, milyar dolar)	224	253	262	285	308	337
İthalat (fob, milyar dolar)	297	329	334	359	391	431
Dış Ticaret Hacmi (fob, milyar dolar)	521	582	596	644	699	768
Dış Ticaret Dengesi (milyar dolar)	-73	-76	-72	-74	-83	-94

b EIU tahmini, c EIU projeksiyonu

Kaynak: The Economist Intelligence Unit Spain Country Forecast

Enflasyon

İspanya'da enflasyon 1980'lerin sonundan bu yana yavaş yavaş düşüş göstermektedir. Ortalama enflasyon 1987- 1992 arasında %5,8 olarak gerçekleşmiştir. 1993'e gelindiğinde enflasyon ilk defa %5'e düşmüştür. İzlenen sıkı para politikası, dünya petrol ve mal fiyatlarındaki düşüş, ekonominin belli sektörlerinde yürütülen liberalizasyon çalışmaları ve ücret artışlarının düşük tutulması gibi bir dizi nedene bağlı olarak 1990'lı yıllarda ülkede tüketici fiyatları da azalma göstermiş, %5'lerde seyreden enflasyon oranı 2007 yılında %2,8'ye kadar düşmüştür. 2002 yılından 2010 yılına ortalama enflasyon oranı %2,78 olarak gerçekleşmiştir. Yüksek kapasite kullanım oranları, iç ve dış baskılarla kademeli bir toparlanma yaşayan ülkenin 2010 yılı için enflasyon oranı ise % 1,7'de kalmıştır. Enflasyonun ülke için bir tehdit oluşturması beklenmemekle beraber 2012-2015 döneminde enflasyonda az da olsa bir artış beklenmektedir.

Hayat Standardı ve İşsizlik

İspanya ekonomisinin geleneksel olarak en zayıf tarafı işsizlik olmuştur. Bununla beraber, son yıllarda işgücü piyasasında olumlu gelişmeler yaşanmış, 1994-2007 yılları arasında 8,8 milyon istihdam yaratılmıştır. Diğer taraftan, işsizlik oranı 1994 yılındaki %24,2 düzeyinden 2007 yılı sonunda %8,3'e kadar gerilemiştir. Ancak küresel ekonomik kriz ve göçmen sayısının artışına paralel olarak işsizlik oranları 2010 yılında %20,3'e çıkmıştır.

İşsizlik İstatistikleri

	2006	2007	2008	2009	2010b	2011b	2012b	2013b
İş gücü (milyon)	21,6	22,2	22,8	23,0	23,1	23,0	22,8	22,7

- Çalışan	19,7	20,4	20,3	18,9	18,4	18,5	18,7	19,0
- İşsiz	1,8	1,8	2,6	4,2	4,7	4,5	4,1	3,7
İşsizlik oranı (%)	8,5	8,3	11,4	18,1	20,3	19,5	17,8	16,2

b EIU projeksiyonu

Kaynak: The Economist Intelligence Unit Spain Country Profile

Bölgesel Eğilimler

İspanya'da 17 özerk ve farklı bölge bulunması bölgesel farklılıkları da beraberinde getirmektedir. Bu durum gelir dağılımına da yansımaktadır.

► Sektörler

Tarım ve Hayvancılık

Ülkede 1980'li yılların başından itibaren tarımsal verimlilik önemli ölçüde gelişme göstermiştir. Ancak diğer taraftan 1976 yılında 2,6 milyon düzeyinde olan tarım ve balıkçılıkla uğraşan nüfus 2008 yılında 720 bin kişiye düşmüştür.

Tarım sektöründe verim birçok Avrupa ülkesine daha düşük düzeydedir. Verimliliğin düşük olmasının sebepleri arasında son yıllarda yaşanan kuraklık ve düzensiz yağışların yanı sıra toprak kalitesinin düşüklüğü ve ülkenin büyük kısmında arazilerin verimsiz kullanımı sayılabilir. İspanya'nın tarımsal işletme sayısı 1,3 milyon civarındadır. Ülkenin kuzey ve doğu bölgelerinde tarımsal işletmelerin çoğu çok küçükken güney bölgelerde özellikle de Andaluçya'da çok geniş araziler mal sahiplerinin ilgisizliğinden dolayı kullanılmamaktadır.

İspanya'da toplam tarımsal üretim değerinin yarısını oluşturan bitkisel üretim AB üretiminin de %12'den fazlasını oluşturmaktadır. Ülkenin değişik bölgelerinde hüküm süren farklı iklim şartları ve toprak özelliklerine paralel olarak tarım ürünleri de çeşitlilik göstermekte olup, ılıman akdeniz iklimine ait bitki türlerinin yanı sıra bazı tropik türler de yetiştirilmektedir. Yaş meyve ve sebze sektöründe verim yüksek olup toplam tarımsal üretimin %30'unu oluşturmaktadır. Başta narenciye olmak üzere hemen her tür meyve ve sebzenin üretildiği İspanya'da üzüm bağları ve zeytinlikler de üretim miktarı ve kapladıkları alan bakımından tarımsal üretimde önemli pay sahibidir.

İspanya şarap, zeytinyağı, meyve ve sebze önemli bir üreticidir. Seracılık sektörü çok gelişmiştir. Diğer taraftan ülke içi balık tüketiminin yüksek olmasına ve limanlarının elverişliliğine bağlı olarak balıkçılık filosu ve ilgili sanayi de çok gelişmiştir.

Yaş meyve ve sebze sektörünün verimliliği ortak tarım politikası çerçevesindeki yardımlardan en az düzeyde yararlanan bir sektör olmasına rağmen oldukça yüksektir. Ülkenin iklimi genel olarak modern ve sulu bahçe tarımına elverişlidir. Göreceli olarak verimsiz ve kuru bölgelerde üretimi yapılan tahılların ise aşırı iklim farklılıklarına karşı dayanıksız olması nedeniyle kuraklıktan en çok bu sektör etkilenmektedir.

İspanya dünyanın üçüncü büyük şarap ve en büyük zeytinyağı üreticisidir. Üreticiler kaliteli üretim ve gelişmiş pazarlama teknikleri sayesinde rekabetçi konumlarını güçlendirmektedir. Öte yandan tahıl, şeker pancarı gibi ürünlerde üreticiler ithalat baskısı altında kalmaktadır. Sektörün toplam gelirlerinin yaklaşık dörtte birini oluşturan AB desteklerine rağmen zaman zaman tarımda çeşitli krizler meydana gelmektedir.

Ülke arazisinin yaklaşık üçte biri ormanlarla kaplı olup, son yıllarda özellikle AB destekli ağaçlandırma çalışmaları sayesinde çiftçilerin tarım arazilerini ticari orman ürünlerine kaydırmaları özendirilmektedir. Ulusal Orman Planı çerçevesinde önümüzdeki 30 yılda kişi başına düşen ağaç sayısının 125'ten 250'ye çıkartılması planlanmaktadır. Bir yandan çölleşmeye ve erozyona karşı bir önlem olarak yürütülen ağaçlandırma çalışmalarının diğer yandan da tarımsal üretim fazlasını dengeleyerek çiftçilere yeni gelir kaynağı sağlanması yolunu da açacağı düşünülmektedir.

Hayvancılık toplam tarımsal üretim değerinin %50'sini oluşturmaktadır. Sektör, et işleme sanayi ile bağlantılı güçlü bir yapıya sahiptir. Süt ve et sığırı yetiştiriciliği hayvancılıkta önemli alt sektörlerden birisidir. Özellikle domuz yetiştiriciliğinde dünyada önde gelen ülkelerden birisidir. AB içinde domuz sayısı bakımından Almanya'dan sonra ikinci sırada gelmektedir.

İspanya, Avrupa'nın en büyük balıkçılık filosuna sahiptir (Avrupa Birliği'nin toplam balık avlanmasının %16'sını oluşturmaktadır). Balıkçılık sektörü, yaklaşık 60 bin balıkçıya ve 375 bin ilgili sektör çalışanına iş imkanı sağlamaktadır. Ülke bu yüksek kapasitesine rağmen, iç tüketimin çok yüksek olmasına bağlı olarak bu alanda net ithalatçıdır (kişi başına yıllık 40 kg balık tüketimiyle Japonya'dan sonra dünyadaki en büyük ikincidir).

Kaynaklar: İspanya Tarım Bakanlığı

(<http://www.mapa.es/en/agricultura/agricultura.htm>)

The Economist Intelligence Unit

Wine Institute (<http://www.wineinstitute.org/resources/statistics>)

FAO Fisheries Circular (<http://www.fao.org/docrep/010/ah947e/ah947e00.htm>)

Tarımsal Üretim İstatistikleri

Ürün (bin ton)	2007	2008	2009 (ilk 9 ay)
Hububat			
Buğday	6.349	6.714	4.797
Arpa	11.598	11.261	7.400
Yulaf	1.302	1.149	907
Çavdar	259	280	182
Trikale	136	139	123
Mısır	3.518	3.625	3.427
Pirinç	738	665	889
Yumru Bitkiler			
Patates	2.518	2.366	2.477
Endüstriyel Bitkiler			
Şeker Pancarı	5.315	4.075	3.996
Ayçiçeği	703	822	874
Pamuk	120	55	78
Sebzeler			
Domates	4.366	5.437	7.219
Kavun	1.142	1.022	1.006
Karpuz	731	722	827
Meyveler			
Portakal	2.746	3.454	2.780
Mandarin	2.025	2.213	2.026
Limon	514	723	620
Armut	518	558	404
Şeftali	1.159	1.299	1.226
Badem	203	174	286
Üzüm			
Sofralık	286	293	292
Şaraplık	5.576	5.760	4.994
Şarap ve Şıra	39.834	41.583	36.052
Zeytin			
Sofralık	498	465	504
Yağlık	5.724	4.951	5.701
Zeytin Yağı	1.258	1.030	1.206

Kaynak: Avances de superficies y producciones agrícolas, Septiembre de 2009
(<http://www.mapa.es/es/estadistica/pags/superficie/superficie.htm>)

Sanayi

Sanayi sektörü İspanya GSYİH'sinin %25,6'lık kısmını oluşturmaktadır. İspanya sanayisinin merkezi, geleneksel olarak, metalurji sanayisinin geliştiği Bask ile endüstriyel gelişime öncü olan tekstil sektörünün geliştiği Katalonya bölgeleri olmuştur. Bask'ın, giderek önemini yitiren bazı sektörlerle bağımlı kalarak yakın zamana kadar ekonomiye dinamizm katmakta başarısız olmasına rağmen bu alanlar halen ülke geleneksel sanayisinin çekirdeğini oluşturmaktadır. Sanayi sektörü halen hizmetler sektörünün sadece 1/3'ü büyüklüğünde olmakla beraber, Repsol, Endesa, Iberdrola gibi ciro bakımından ülkenin en büyük firmalarının çoğu halen bu sektörde faaliyet göstermektedir. Sanayi içinde en önemli sektörler enerji üretimi, petrol ve kimyasallar, taşıtlar ve gıda işlemedir.

1986 yılında Avrupa Topluluğu'na katılımının ardından ülkeye yönelen yabancı yatırımların etkisiyle ülkenin sanayi temelini büyük bir kısmı yabancıların eline geçerken sektörde ciddi bir yeniden yapılanma da yaşanmıştır. Bunun bir sonucu olarak, ülke bugün çok sayıda rekabetçi alt sektöre sahip

olmuştur. Özellikle otomotiv sektörünün çok güçlü olduğu İspanya, Avrupa'nın üçüncü, dünyanın da yedinci en büyük otomobil üreticisidir. Ancak sektördeki büyük firmaların hiçbiri İspanyollara ait değildir. 2001 yılından sonra sanayi üretiminin artışı negatif seyir almaya başlamış ve bu durum sektörde istihdamın azalmasına neden olmuştur. Ülkedeki önemli diğer imalat sanayi sektörleri ise gıda, içecek ve tütün, kimyasal maddeler, kağıt, tekstil ve hazır giyimdir.

Diğer taraftan imalat sanayine yönelen yabancı yatırımlarda da son yıllarda azalma görülmektedir. Asya pazarlarının gelişmesi ve AB'nin doğuya doğru genişlemesi yabancı yatırımcılar için ülkenin cazibesini azaltan faktörler olarak ortaya çıkmaktadır. Ülkede ücretler Polonya, Macaristan ve Çek cumhuriyeti ile kıyaslandığında neredeyse üç kat fazladır.

Kaynaklar: The Economist Intelligence Unit
Invest in Spain

Madencilik

İspanya, zengin mineral kaynaklarına sahip olmasına rağmen ihtiyacının üçte birini ithalat yoluyla karşılamaktadır. Ülke demir cevheri, civa (dünyanın en büyük üreticisi), potasyum ve pirit (demir-sülfür minerali) rezervleri bakımından zengin olup, az miktarda uranyum rezervine sahiptir.

Ülkenin kömür madenleri ve demir cevheri yatakları kuzeyde (Asturya, Kantabriya ve Bask), önemli civa rezervleri güneybatıda Almaden yakınlarında ve bakır ve kurşun yatakları da Andaluçya'da bulunmaktadır. Asturya'daki altın madeni Avrupa'daki en büyük altın madenlerinden biridir. İspanya aynı zamanda granit ve mermerde dünyanın önde gelen üreticilerinden biridir.

Halen 8.700 kişiyi istihdam etmekte olan kömür sanayi devlet tarafından halen ciddi bir biçimde sübvansede edilmektedir. Sektör yıllardır yavaş ama düzenli bir biçimde yeniden yapılandırılmaktadır. 1997 ile 2003 yılları arasında kömür üretimi %32 oranında azalmış ve 14 bin madenci erken emekli edilmiştir. 2007 itibarıyla kömür üretimi 1993 yılı düzeyinin neredeyse yarısına düşmüştür. 2006 yılında kabul edilen yeni Ulusal Kömür Planı'na göre 2012 yılına kadar madenlerdeki işçi sayısının 5.800'e ve kömür üretiminin 12 milyon tondan 9,2 milyon tona düşürülmesi hedeflenmektedir.

Kaynaklar: The Economist Intelligence Unit

İnşaat

İnşaat sektörü 1997-2007 arasında önemli ölçüde gelişme göstermiştir. 1999 yılında avroyla birlikte faizlerin düşmesi ve artan göç inşaat sektörünün büyümesine yol açmıştır. Sektör yatırımları 1995 yılında GSYİH'nin %12,3'ünü oluştururken 2004 yılına gelindiğinde GSYİH'nin %17,9'una çıkmıştır. 2006 yılında Fransa, Almanya ve İtalya'nın toplamından daha fazla konut (760 bin) inşa edilmiştir. Aynı dönemde konut fiyatları, spekülasyonların da etkisiyle %200 artış göstermiştir. 2007 yılında küresel kredi krizinin çıkmasıyla nakit sıkıntısının doğması konut fiyatlarındaki bu artışı durdurmuştur, aksine fiyatlar düşüş göstermiştir.

İspanya'da 2008 yılında istihdam edilenlerin %11'i inşaat sektöründe çalışmakta olup GSYİH içinde inşaat sektörünün payı % 11,55 olarak gerçekleşmiştir. Sektörün GSYİH'den aldığı pay İspanyol ekonomisinin dikkat çekici bir özelliğidir ve bu pay azalmaya devam etmektedir.

2007 yılından itibaren küçülmeye başlayan sektörde, özellikle konut satışlarında 2008 yılında bir önceki yıla göre %28 oranında azalma yaşanmıştır. Artan maliyetler milli gelirdeki payın azalmasının bir diğer nedenidir. Özellikle arsa birim fiyatlarının ve girdi maliyetlerinin yüksekliği 2007-2008 yıllarında inşaat sektörünü olumsuz etkilemiştir.

Konut talebinde ve buna paralel olarak inşaat sektöründe yaşanan duraklamanın boyutları henüz küçük olmakla birlikte ekonomiyi etkileyecek boyutlara ulaşmasından endişe edilmektedir. Avrupa Komisyonu hazırladığı bir raporda İspanya'nın inşaat sektöründeki toparlanma sürecinin yıllar alacağı bildirilmiştir.

Kaynaklar: The Economist Intelligence Unit
<http://www.barcelonareporter.com/>
T.C. İspanya Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Turizm

Turizm sektörü İspanya için önemli sektörlerden biridir. Euromonitor verilerine göre 2008 yılı itibarıyla ülkeye 61,4 milyon turist girişi gerçekleşmiş olup turizm gelirleri toplamı 69 milyar dolara ulaşmıştır. İspanya gelen turist sayısı bakımından Fransa'nın ardından dünya ikincisi ve turizm gelirleri bakımından da ABD ve İtalya'nın ardından dünya üçüncüsü olmuştur.

Turizm İstatistikleri

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
Gelen turist (bin kişi)	51.830	52.430	55.914	58.451	60.687	61.402	62.007
Giden turist (bin kişi)	19.200	20.000	21.026	22.210	23.462	23.388	22.975

Turizm harcamaları (milyon \$)	11.330	14.864	18.440	20.335	23.937	28.442	28.705
Turizm gelirleri (milyon \$)	39.645	45.248	47.970	51.115	58.525	69.168	69.540

* EIU Tahmini

Kaynak: The Economist Intelligence Unit Spain Transport, Travel and Tourism Data

Bununla beraber son yıllarda ülkenin turizm sektöründe durgunluk gözlemlenmektedir. Gerek yükselen fiyatlar, gerekse Akdeniz kıyılarındaki diğer tatil yerlerinin gelişmesi ve küresel ekonomik kriz bu durumun temel sebepleri arasında sayılabilir. İspanya Endüstri ve Turizm Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre; 2009 yılının ilk altı ayında küresel ekonomik kriz nedeniyle yaşanan düşüş yüzde 11,4 olup, altı ayda ülkeye giriş yapan ziyaretçi sayısı 23,6 milyondur.

İspanya pazarında en büyük düşüş avro/paund paritesindeki durum nedeniyle İngiliz pazarında gerçekleşmiştir. Resmi verilere göre, İspanya'nın en önemli pazarı konumunda bulunan İngiltere'den ülkeye giriş yapan ziyaretçi sayısı %16,6 düşüş göstermiştir. İkinci en önemli pazar olan Alman pazarında da gerileme yaşanmış ilk altı ay sonunda Alman pazarında yaşanan düşüş %11 olarak gerçekleşmiştir.

Kaynaklar: <http://www.euractiv.com.tr/>
The Economist Intelligence Unit
İspanya Ulusal İstatistik Enstitüsü (INE- http://www.ine.es/en/welcome_en.htm)

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Ulaştırma

İspanya'daki toplam karayolu ağı 2006 yılı itibarıyla 667.391 km olup bunun 539.211 km'si şehirler arası ve 128.180 km'si şehir içi karayoludur. İberya yarımadasını Hollanda ve İtalya arasındaki Avrupa'nın en önemli karayolu taşımacılığını rotasına bağlamaktadır. İspanya'daki otobanlar da yaklaşık 14.000 km'lik uzunluklarıyla dünyadaki en geniş otoban ağlarından biridir. 2008-2012 döneminde 1.500 km'lik otobanın hizmete gireceği ve ek 1.600 km'lik otoban çalışması da devam etmektedir.

1992 yılında tamamlanan ve Madrid-Seville hattında faaliyet gösteren hızlı tren hattı ve Akdeniz sahil şeridinin yenilenmesi çalışmaları hariç olmak üzere ülkede uzun yıllar demiryollarına yatırım yapılmamıştır. 2001 yılında İspanya'da tümü radyal (yarıçapsal hız) sisteme sahip olan demiryolları (geniş ve dar raylar da dahil) 14.272 km uzunluğunda olup bunun 7.743 km'sini elektrikli sistem oluşturmaktaydı. İspanya Hükümeti 2000-2007 yılları altyapı planında demiryolları için 40.869 milyon avroluk bir yatırımı Hızlı Tren Hattı-AVE'nin 7.200 km'lik bir demiryolu ağına sahip olması gayesiyle öngörmüştür. Mart 2008 itibarıyla 8.072 km'si elektrikli ve 4.506 km'si çift hatlı 13.340 km'lik demiryolu ağı mevcuttur. 2009 yılında ise toplam demiryolu uzunluğu 15.000 km'dir. Hükümetin alt yapı planlarında 2020 yılından önce 10.000 km daha demiryolu eklenmesi öngörülmüştür.

Hızlı Tren Hattı (AVE) Madrid'i Zaragoza (Aragon), Barselona (Katalunya) ve Vitoria ve Irun (Bask ülkesi) üzerinden Fransız sınırına bağlayacaktır. Bugün itibarıyla Madrid birçok İspanyol şehrine hızlı tren hattıyla bağlanmış durumdadır. Bu hatlar şunlardır; Madrid- Seville, Madrid-Zaragoza-Huesca, Madrid-Zaragoza-Camp de Tarragona-Barcelona, Madrid- Malaga, Madrid-Segovia-Valladolid. Devam eden çalışmalarla birlikte 2008-2012 döneminde 1.300 km'nin daha hızlı tren hattına eklenerek Barselona-Gerona, Madrid- Valensiya ve La Coruna-Pontevedra-Vigo bağlantılarının tamamlanması beklenmektedir.

Madrid ve Barselona başta olmak üzere 33 uluslar arası havalimanıyla bütün dünyayla ulaşım ağı son derece etkin ve önemli bir transfer noktası olan İspanya'da 250 havayolu şirketinin faaliyet gösterdiği 49 ticari havalimanı bulunmaktadır.

İspanya, coğrafi konumuna bağlı olarak AB içerisinde en uzun kıyı şeridine sahip olan ülkelerden biridir. Atlantik ve Akdeniz sahillerinde 53 tane uluslar arası limana sahip olan ülkede, limanlardan 27'si Bayındırlık Bakanlığı'na bağlı Devlet Liman Yönetimi tarafından idare edilmektedir. Altyapı ve Ulaşım Stratejik Planı'na göre 2020 yılına kadar liman kapasitelerinin %70 artırılması hedeflenmektedir. Limanların, ülkenin ticaretindeki önemini vurgulamak açısından İspanya'nın toplam ithalatının %78'inin ve ihracatının %51'inin bu limanlar üzerinden gerçekleştiğini belirtmek faydalı olacaktır.

Deniz taşımacılığı açısından en önemli limanlar Bahia de Algeciras, Valensiya, Barselona, Tarragona ve Bilbao'dur. Ayrıca, ülkenin ortasında yer alan Madrid'de de önemli limanlara demiryoluyla bağlanmış olan liman bulunmaktadır.

Kaynaklar: Invest in Spain
TC Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği
The Economist Intelligence Unit
<http://www.spainbusiness.gen.tr>

Telekomünikasyon

AB Direktifleri doğrultusunda, ülkenin sabit telekomünikasyon hizmetlerinin büyük kısmı Aralık 1998 itibarıyla liberalize edilmiştir. Yerel telefon hizmetlerinin kontrolü, tamamen liberalizasyonunun sağlandığı Ocak 2001'e kadar devlet tekeli olan Telefonica'nın elinde kalmıştır. Ülke piyasasına hızla giren İtalyan Retevisión, Fransız Uni2 ve bağımsız operatör Jazztel firmalarının sabit hat hizmetleri

sunmak için rekabete girmeleri, bu hat tarifelerinde ciddi bir ucuzlama sağlamıştır. 1999 yılında, hükümet mobil telefon sektöründeki tekeli kırarak Airtel (şimdiki adıyla Vodafone) isimli özel bir konsorsiyuma lisans vermiş, ancak bu sektörün liberalizasyonu yavaş olmuş, üçüncü lisans sadece 1998 yılında, dördüncü ise 2000 yılında verilebilmiştir.

2000 yılı itibarıyla mobil telefon kullanıcılarının sayısı 20 milyona kadar ulaşmış, ancak bu hatların fiyatları yüksek kalmaya devam etmiştir. 2000 yılı Mart ayında, dört yeni mobil telefon lisansı verilmiştir. 2009 yılında kesin olmayan rakamlara göre mobil telefon kullanıcılarının sayısı 54 milyonu aşmıştır.

Bilgisayar kullanımı bakımında ülke ABD ve diğer AB ülkelerinden geridedir. 2008 yılı itibarıyla internete bağlanma oranı %57,5 olup bu oranın 2013 itibarıyla %78,8 olması beklenmektedir. Bununla beraber, büyük bazı firmalar dışında İspanyol firmalarının internet kullanım oranı oldukça düşük kalmıştır ve elektronik ticaret giderek gelişmekle beraber halen düşük düzeydedir (%2).

Ülkede bazı özel TV kanalları bulunmakla beraber, iki büyük televizyon kanalı TVE1 ve TVE2, halen devletin elindedir. Ayrıca ülkede, kontrolü yerel hükümetlerin elinde olan bir yerel televizyon ağı mevcuttur. Ülkenin en önemli ulusal günlük gazeteleri El País ve El Mundo'dur. ABC, El Mundo, La Vanguardia ve El Periodico de Catalunya da önemli gazeteler arasındadır. Gazete okuma oranının %25 olarak tahmin edildiği ülkede, dağıtım rakamlarına göre her bin kişi başına sadece 100 gazete satılıyor olması, gazeteleri paylaşarak okuma alışkanlığının yaygın olmasından kaynaklanmaktadır.

Telekomünikasyon İstatistikleri

	2005	2006	2007	2008	2009*
Ana telefon hatları (bin)	17,119	17.325	17.445	17.349	16.931
Ana telefon hatları (100 kişi başına)	38,8	38,8	38,6	38,1	37,0
Mobil telefon aboneleri (bin)	43.114	47.048	50.155	52.487	54.335
Mobil telefon aboneleri (100 kişi başına)	97,7	105,2	111,1	115,3	118,7
Yüksek hızlı internet bağlantısı (bin)	5.035	6.697	8.070	8.995	10.402
Yüksek hızlı internet bağlantısı (100 kişi başına)	11,4	15,0	17,9	19,8	22,7

* EIU Tahmini

Kaynak: The Economist Intelligence Unit Spain Industry Report: Telecoms and Technology

Kaynak: The Economist Intelligence Unit

Enerji

İspanya AB içinde en çok enerji tüketen beşinci ülkedir. Enerji sektörü 2008 yılında GSYİH'nin %2,6'sını oluşturmakta ve yaklaşık 200 bin kişiyi istihdam etmektedir. Kişi başı tüketim (3.407 kg petrol eşdeğeri) Avrupa'nın geri kalanı ile karşılaştırıldığında daha azdır.

Ülke petrol ve doğal gaz ihtiyacının %99'u ve kömür ihtiyacının da %70'i için ithalata bağımlı bir ülkedir. Diğer taraftan çok yavaş ama istikrarlı bir yeniden yapılanma süreci içinde bulunan ülke içi kömür üretim sektörü rekabetçi olmayan yapısı ile ancak devlet desteği ile ayakta durmaktadır. Ülkede petrol ve doğal gaz rezervi arama çalışmalarının sonuçsuz kalması, hükümetin daha ziyade uzun vadeli arz anlaşmaları yapmak veya yurtdışından rezerv satın almak yoluna gitmesi sonucunu doğurmuştur.

1996 yılında Cezayir doğal gazının Cebelitarık Boğazı'ndan Fas ve İspanya'ya taşınmasını sağlayan 1.255 km uzunluğunda bir boru hattı faaliyete geçmiştir. Bununla beraber ülkenin halen mevcut doğalgaz ihtiyacının %70'ini Cezayir ve Libya'dan sağladığı göz önüne alındığında, siyasi istikrarsızlıkların yaşandığı Kuzey Afrika'ya enerji ihtiyacı bakımından aşırı bağımlı olduğu açıktır.

Diğer taraftan, enerjinin daha etkin kullanımının sağlanması yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Rüzgardan yararlanarak enerji üretiminin yapıldığı parkların sayısı son yıllarda hızla artmış, ülke bu açıdan Avrupa'nın önde gelen enerji üreticileri arasında Almanya'dan sonra ikinci sırayı almıştır. 2007 yılının toplam enerji üretiminin %10'u rüzgar enerjisidir.

Uluslar Arası Enerji Ajansı (IEA- International Energy Agency) verilerine göre İspanya'nın enerji tüketimi şu şekildedir: ulaşım sektörü %40, sanayi %32 ve konutlar %14.

Hükümetin 2004-2012 Büyüme ve Strateji Planı yenilenebilir enerji kaynaklarına (özellikle rüzgar) yönelerek enerji verimliliğini artırmayı hedeflemektedir. Ayrıca 2010 yılında toplam enerji tüketiminin %12,1'inin yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlanması (%50'sinin rüzgar enerjisinden) hedeflenmektedir.

Enerji İstatistikleri

	2003	2004	2005	2006b	2007b
Kömür	7,1	6,9	6,6	6,2	5,9

Doğal gaz	0,2	0,3	0,1	0,1	0,0
Petrol	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1
Diğer (yenilenebilir enerjiler dahil)	2,0	2,7	3,4	3,5	3,9
Nükleer	16,1	16,6	15,0	15,7	14,4
Hidro	3,5	2,7	1,7	2,2	2,3
Toplam	29,3	29,5	27,0	27,8	26,7

b Geçici rakamlar

Kaynak: The Economist Intelligence Unit Spain Country Profile

Bankacılık

İspanya 1 Ocak 2002 tarihinden itibaren avroya geçen AB ülkelerinden birisidir. 2009 yılı itibarıyla avroyu kullanan yirmi iki Avrupa ülkesi vardır. Avroya geçişle Avrupa Merkez Bankaları Sistemi'ne uyum sağlanmış ve Avrupa Merkez Bankası'nın yetkileri tanınmıştır. AB para politikaları Avrupa Merkez Bankası tarafından yürütülmektedir.

İspanya bankacılık sisteminde 3 tür banka vardır ;

- Bankalar
- Tasarruf Bankaları
- Resmi Kredi Kuruluşları

İspanya'nın çok sayıda ticari bankasının arasında 6 tanesi sektörün yaklaşık % 80'ni kontrol etmektedir.

İspanya Merkez Bankası, Banco de España'dır. İspanya içinde yurt içi şube ağı ve/veya yurtdışı temsilcilikler yoluyla faaliyet gösteren başlıca finans kuruluşları: Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, Banco Espanol de Credito, Banco Pastor, Banco Popular Espanol, Banco Sabadell, Banco Santander Central Hispano ve Banco Atlantico olarak sıralanabilir.

Yurtdışında da bürosu olan başlıca tasarruf bankaları da, La Caixa, Caja Madrid, Bancaja, Caja Galicia, Caja Duero, Caixa Nova ve İspanya Tasarruf Fonu Konfederasyonu'dur.

Kaynaklar: The Economist Intelligence Unit
TC Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği
Uluslar Arası Enerji Ajansı (<http://www.iea.org/>)

Perakende Sektörü

Perakende sektörü GSYİH ve işgücüne önemli oranda katkıda bulunmaktadır. Sektör 2007 yılında 1,84 milyon kişiyi istihdam etmiştir. ANGED (Asociación Española de Grandes Empresas de Distribución) verilerine göre İspanya'da 2008 yılında 500 alışveriş merkezi bulunmaktadır. Euromonitor verilerine göre 2008 yılı perakende satışları 211 milyar avrodur.

İspanya 45,5 milyon nüfusuyla AB'de beşinci büyük pazardır. Perakende pazarı son on yılda değişime uğramıştır. Süpermarketler ve büyük perakende mağazalarının sayısı artış göstermiştir. Pazara yabancı firmalar da giriş yaparak dağıtım kanallarının yapısını değiştirmiştir. Carrefour (Fransız), Auchan (Fransız) ve Ikea (İsveç) pazara giren en büyük perakendecilerdir. Sektördeki bu gelişmeye rağmen hala batı Avrupa ortalamasının üstünde bir sayıda küçük marketler de varlığını sürdürmektedir. Amerikan tarzı alışveriş merkezlerinin sayısı da artış göstermektedir.

Gıda ürünlerinin tüketiciye sunulması büyük oranda süpermarket ve hipermarketler yoluyla yapılmaktadır. Ülkede ulusal veya uluslararası büyük zincir mağazalar mevcut olup, bunlar perakende dağıtım kanalının en önemli aktörleridir. Büyük hipermarketlerin birçoğu kendi markalarıyla fason üretim yaptırmakta, bazıları da doğrudan ithalat yoluna gitmektedir.

Ülkedeki en büyük perakende firmaları El Corte Inglés (İspanyol), Carrefour (Fransız), Mercadona (İspanyol), Eroski (İspanyol) ve Auchan (Fransız)'dır. Planet Retail'e göre El Corte Inglés 1.400 mağazasıyla ülkedeki en büyük perakendecidir. Firma süpermarketleri için Superecor markasını, hipermarketleri için Hipercor markasını ve mini marketleri için Opencor markasını kullanmaktadır. Firmanın aynı zamanda giyim mağazası zinciri (Sfera) ve yapı market zinciri (Bricor) de vardır. El Corte Inglés gelirinin büyük bölümünü gıda dışı ürünlerden sağlamaktadır. En büyük beş perakendecinin web sayfası aşağıda verilmiştir:

Auchan: www.auchan.com
Carrefour: www.carrefour.com
El Corte Inglés: www.elcorteingles.es
Eroski: www.eroski.com
Mercadona: www.mercadona.es

İspanya'da bulunan büyük süpermarketlerin hepsinin kendi özel markaları mevcuttur. Mercadona SA ve Centros Comerciales Carrefour SA özel markaların piyasaya sürülmesi konusunda öncülük etmişlerdir. Mercadona kaliteli özel markaları uygun fiyatlarla satışa sunmaktadır.

Özel markaların payı perakende sektörde artış göstermektedir ve bu eğilimin önümüzdeki dönemde de devam etmesi beklenmektedir.

İspanya'da bilgisayarı olan kişi sayısının ve internete erişim düzeyinin yüksek olmaması elektronik satışların batı Avrupa'daki kadar yüksek olmamasına neden olmaktadır. Ancak e-ticaret giderek artmaktadır. El Corte Ingles, Mercadona ve Eroski gibi birkaç büyük perakendecinin online işlemleri mevcuttur. Ödeme sırasında güvenlikten endişe duyulması e-ticaretin gelişmesini engellemektedir fakat zamanla bu endişe azalmaktadır.

Kaynaklar: The Economist Intelligence Unit
Euromonitor

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

İspanya yabancı sermayenin yöneldiği önemli ülkeler arasına girmeyi başarmış bulunmaktadır. İspanya'nın geniş iç piyasası, ihracat imkanı ve büyüme potansiyeli sayesinde birçok yabancı yatırımcı yatırım için İspanya'yı tercih etmiştir. İspanya'daki yabancı yatırımlar incelendiğinde, yabancı yatırımların geçen 25 sene içerisinde İspanyol ekonomisinin modernleşmesinde büyük rol oynadığı görülmektedir. 1993-2008 yılları arasında ülkeye giren toplam yabancı sermaye miktarı 299,5 milyar avrodur.

UNCTAD verilerine göre İspanya, gelişmiş ülkeler arasında yabancı sermayenin en çok yöneldiği 6.ülke (37,7 milyar avro), AB ülkeleri arasında ise 3. sırada yer almaktadır.

Yabancı Yatırımlar (milyon avro)

2003	18,3
2004	18,9
2005	17,6
2006	13,7
2007	36,7
2008	37,7

Kaynak: T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Diğer taraftan, İspanya'nın yurtdışında yaptığı yatırımların artmasına bağlı olarak son iki yılda ülkeden sermaye çıkışında ciddi bir artış görülmektedir. Bunun büyük kısmını, Latin Amerika ülkelerine yapılan yatırımlar oluşturmaktadır. Nitekim İspanya'nın bu ülkelere yaptığı yatırımlar rekor bir düzeye ulaşmış, İspanya, ABD'nin de önüne geçerek bu bölgenin en büyük dış yatırımcısı haline gelmiştir. İspanyol yatırımlarının yöneldiği ikinci büyük hedef OECD ülkeleridir. Özellikle ABD ve Kanada İspanyol yatırımlarının yöneldiği en önemli ülkelerin başında gelmektedir.

Kaynak: Invest in Spain

Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

İspanya'ya yapılan yatırımların %93,2'si AB ülkeleri tarafından gerçekleştirilmiştir.

Ülkelere Göre Yabancı Yatırımlar

	2008 (%)
İngiltere	46,3
Almanya	26,3
Fransa	7,8
Hollanda	4,1

Kaynak: Invest in Spain

Sektörler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Sektörlere Göre Yabancı Yatırımlar

Sektör	2007 (%)	2008 (%)
1 Sanayi	20,0	18,0
2 Ticaret	5,7	4,2
3 Bankacılık ve Finans	4,9	3,0
4 Emlak	3,8	4,5
5 Turizm	1,6	2,2
6 Enerji	49,0	63,7
7 Ulaştırma-İletişim	2,3	5,5
8 İnşaat	4,8	5,1
9 Tarım	0,5	1,3

Kaynak: T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

İspanya'da hem ana kara üzerinde hem de adalarda bir çok serbest bölge faaliyet göstermektedir. En büyük serbest bölgeler Barcelona, Cadiz, Kanarya Adaları ve Vigo'da bulunmaktadır. İspanyol gümrük mevzuatı firmaların kendi serbest ticaret alanları olmasına imkan tanımaktadır. Gümrük vergileri sadece üretilen veya bölgeye getirilen malların İspanya'ya tüketim amacıyla ithal edilmesi halinde geçerli olmaktadır. Bu bölgelerde faaliyet gösteren firmalar, İspanyol iş kanunlarına bağlıdırlar.

Kaynak: TC Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Şirket Birleşmeleri ve Marka Satınalmalar

Dünya genelinde özellikle son yıllarda hız kazanan yabancı şirket satın alma işlemleri Avrupa Birliği sınırları içerisinde de uygulama alanı bulmuştur. İspanya'da kurulu işletmelerin yurtdışı yatırımlarını destekleyen çeşitli fonlar ve programlar vardır. Bu programlar arasında;

- PROINVEX (Büyük Dış Yatırım Programı)
- ICO ve Ekonomi ve Finans Bakanlığının Uluslararasılaştırma Alanı
- FIEEX (Yurtdışında Yatırım Fonu, COFIDES tarafından idare edilir)
- FONPYME (KOBİ'lerin Yurtdışı İşlemleri Fonu, COFIDES tarafından idare edilir)
- Borcu yatırıma dönüştürme anlaşmaları en önemlileridir.

Şirket birleşmeleri ve satın almalar hakkında detaylı bilgiye ulaşılabilecek kaynaklar aşağıda verilmektedir:

- <http://www.ico.es/web/contenidos/5/4/5914/index>
- <http://www.interes.org/>
- <http://www.spainbusiness.gen.tr/>

► Dış Ticaret

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Ülkenin Dış Ticareti (milyar dolar)

	2008	2009	2010
İhracat	279	223	246
İthalat	419	288	315
Dış Ticaret Hacmi	698	511	561

İhracatında Başlıca Ürünler

İspanya'nın İhracatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

GTİP No.	GTİP Tanımı	2008	2009	2010	Pay % (2010)	Değişim % (2009-10)
	TOPLAM	418.728	287.502	314.839	100,0	9,5
27	MİNERAL YAKITLAR, MİNERAL YAĞLAR VE MÜSTAHSALLARI, MUMLAR	81.329	47.359	58.122	18,5	22,7
87	MOTORLU KARA TAŞITLARI, TRAKTÖR, BİSİKLET, MOTOSİKLET VE DİĞER	48.242	29.795	30.596	9,7	2,7
84	NÜKLEER REAKTÖRLER, KAZAN; MAKİNA VE CİHAZLAR, ALETLER, PARÇALARI	41.795	27.756	28.583	9,1	3,0
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR, AKSAM VE PARÇALARI	41.503	25.300	27.031	8,6	6,8
30	ECZACILIK ÜRÜNLERİ	14.480	15.722	14.704	4,7	-6,5
72	DEMİR VE ÇELİK	16.870	7.425	10.493	3,3	41,3
39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	12.325	9.174	10.010	3,2	9,1
29	ORGANİK KİMYASAL MÜSTAHSALLAR	10.660	8.351	9.032	2,9	8,2
62	ÖRÜLMEMİŞ GİYİM EŞYASI VE AKSESUARLARI	8.056	6.252	7.043	2,2	12,6
90	OPTİK, FOTOĞRAF, SİNEMA, ÖLÇÜ, KONTROL, AYAR CİHAZLARI, TIBBİ ALET.	7.569	6.629	6.720	2,1	1,4
61	ÖRME GİYİM EŞYASI VE AKSESUARLARI	6.774	6.366	6.122	1,9	-3,8
03	BALIKLAR, KABUKLU HAYVANLAR, YUMUŞAKÇALAR, DİĞER OMURGASIZLAR	6.401	5.176	5.673	1,8	9,6
38	MUHTELİF KİMYASAL MADDELER	4.552	3.887	4.548	1,4	17,0
48	KAĞIT VE KARTON; KAĞIT HAMURUNDAN KAĞIT VE KARTONDAN EŞYA	5.579	4.419	4.466	1,4	1,1
26	METAL CEVHERLERİ, CÜRUF VE KÜL	4.532	3.113	4.453	1,4	43,1
94	MOBİLYALAR, AYDINLATMA, REKLAM LAMBALARI, PREFABRİK YAPILAR	5.301	3.659	4.110	1,3	12,3
73	DEMİR VEYA ÇELİKTEN EŞYA	7.211	4.520	4.058	1,3	-10,2
40	KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA	4.572	3.412	4.029	1,3	18,1
64	AYAKKABILAR, GETRİLER, TOZLUKLAR VB EŞYA VE AKSAMI	3.046	2.565	2.891	0,9	12,7
33	UÇUCU YAĞLAR, REZİNOİTLER, PARFÜMERİ, KOZMETİKLER VB	2.981	2.745	2.808	0,9	2,3
88	HAVA TAŞITLARI, UZAY ARAÇLARI, AKSAM VE PARÇALARI	3.323	2.516	2.671	0,8	6,1
76	ALUMİNYUM VE ALUMİNYUM EŞYA	3.666	2.146	2.610	0,8	21,6
95	OYUNCAKLAR, OYUN VE SPOR MALZEMELERİ, AKSAM VE PARÇALARI	3.099	2.221	2.431	0,8	9,5
28	İNORGANİK KİMYASAL MÜSTAHSALLAR, ORGANİK, İNORGANİK BİLEŞİKLER	2.694	1.985	2.386	0,8	20,2
10	HUBUBAT	3.793	2.835	2.385	0,8	-15,9
89	GEMİLER, SUDA YÜZEN TAŞIT VE ARAÇLAR	763	435	2.376	0,8	446,2
22	MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇKİLER VE SİRKE	2.684	2.200	2.263	0,7	2,9
04	SÜT VE SÜT MAMULLERİ, KUŞ VE KÜMES HAY. YUMURTALARI, BAL VB.	2.739	2.257	2.198	0,7	-2,6
12	YAĞLI TOHUM VE MEYVALAR, SANAYİ BİTKİLERİ, SAMAN, HAYVAN YEMİ	2.603	2.050	2.019	0,6	-1,5
32	DEBAGAT VE BOYACILIKTA KULLANILAN HÜLASA, BOYA, MACUN, SAKIZLAR	2.131	1.958	2.002	0,6	2,3
08	YENİLEN MEYVALAR, KABUKLU YEMİŞLER, TURUNÇGİL VE KAVUN KABUĞU	2.295	1.886	1.937	0,6	2,7
24	TÜTÜN VE TÜTÜN YERİNE GEÇEN İŞLENMİŞ MADDELER	2.151	1.983	1.926	0,6	-2,9

74	BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	2.701	1.349	1.850	0,6	37,2
21	YENİLEN ÇEŞİTLİ GIDA MÜSTAHSARLARI	1.933	1.828	1.823	0,6	-0,3
23	GIDA SANAYİİ KALINTI VE DÖKÜNTÜLERİ, HAZIR HAYVAN GIDALARI	2.356	1.894	1.735	0,6	-8,4
44	AĞAÇ VE AĞAÇTAN MAMUL EŞYA; ODUN KÖMÜRÜ	2.819	1.707	1.725	0,5	1,1
15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL YAĞLAR VE BUNLARIN MÜSTAHSALLARI	1.799	1.462	1.648	0,5	12,7
70	CAM VE CAM EŞYA	2.094	1.551	1.585	0,5	2,1
42	DERİ EŞYA, ŞARACİYE EŞYASI, SEYAHAT EŞYASI, BAĞIRSAKTAN EŞYA	1.788	1.387	1.499	0,5	8,1
02	ETLER VE YENİLEN SAKATAT	1.612	1.390	1.435	0,5	3,3
	DİĞER ÜRÜNLER	35.905	26.836	28.841	0,4	5,4

Kaynak: www.trademap.org

İthalatında Başlıca Ürünler

İspanya'nın İthalatında Başlıca Ürünler (milyon dolar)

GTİP No.	GTİP Tanımı	2008	2009	2010	Pay % (2010)	Değişim % (2009-10)
	TOPLAM	418.728	287.502	314.839	100,0	9,5
27	MİNERAL YAKITLAR, MİNERAL YAĞLAR VE MÜSTAHSALLARI, MUMLAR	81.329	47.359	58.122	18,5	22,7
87	MOTORLU KARA TAŞITLARI, TRAKTÖR, BİSİKLET, MOTOSİKLET VE DİĞER	48.242	29.795	30.596	9,7	2,7
84	NÜKLEER REAKTÖRLER, KAZAN; MAKİNA VE CİHAZLAR, ALETLER, PARÇALARI	41.795	27.756	28.583	9,1	3,0
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR, AKSAM VE PARÇALARI	41.503	25.300	27.031	8,6	6,8
30	ECZACILIK ÜRÜNLERİ	14.480	15.722	14.704	4,7	-6,5
72	DEMİR VE ÇELİK	16.870	7.425	10.493	3,3	41,3
39	PLASTİK VE PLASTİKTEN MAMUL EŞYA	12.325	9.174	10.010	3,2	9,1
29	ORGANİK KİMYASAL MÜSTAHSALLAR	10.660	8.351	9.032	2,9	8,2
62	ÖRÜLMEMİŞ GİYİM EŞYASI VE AKSESUARLARI	8.056	6.252	7.043	2,2	12,6
90	OPTİK, FOTOĞRAF, SİNEMA, ÖLÇÜ, KONTROL, AYAR CİHAZLARI, TIBBİ ALET.	7.569	6.629	6.720	2,1	1,4
61	ÖRME GİYİM EŞYASI VE AKSESUARLARI	6.774	6.366	6.122	1,9	-3,8
03	BALIKLAR, KABUKLU HAYVANLAR, YUMUŞAKÇALAR, DİĞER OMURGASIZLAR	6.401	5.176	5.673	1,8	9,6
38	MUHTELİF KİMYASAL MADDELER	4.552	3.887	4.548	1,4	17,0
48	KAĞIT VE KARTON; KAĞIT HAMURUNDAN KAĞIT VE KARTONDAN EŞYA	5.579	4.419	4.466	1,4	1,1
26	METAL CEVHERLERİ, CÜRUF VE KÜL	4.532	3.113	4.453	1,4	43,1
94	MOBİLYALAR, AYDINLATMA, REKLAM LAMBALARI, PREFABRİK YAPILAR	5.301	3.659	4.110	1,3	12,3
73	DEMİR VEYA ÇELİKTEN EŞYA	7.211	4.520	4.058	1,3	-10,2
40	KAUÇUK VE KAUÇUKTAN EŞYA	4.572	3.412	4.029	1,3	18,1
64	AYAKKABILAR, GETRİLER, TOZLUKLAR VB EŞYA VE AKSAMI	3.046	2.565	2.891	0,9	12,7
	UÇUCU YAĞLAR, REZİNOİTLER,	2.981	2.745	2.808	0,9	2,3

~	PARFUMERİ, KOZMETİKLER VB					
88	HAVA TAŞITLARI, UZAY ARAÇLARI, AKSAM VE PARÇALARI	3.323	2.516	2.671	0,8	6,1
76	ALUMİNYUM VE ALUMİNYUM EŞYA	3.666	2.146	2.610	0,8	21,6
95	OYUNCAKLAR, OYUN VE SPOR MALZEMELERİ, AKSAM VE PARÇALARI	3.099	2.221	2.431	0,8	9,5
28	İNORGANİK KİMYASAL MÜSTAHSALLAR, ORGANİK, İNORGANİK BİLEŞİKLER	2.694	1.985	2.386	0,8	20,2
10	HUBUBAT	3.793	2.835	2.385	0,8	-15,9
89	GEMİLER, SUDA YÜZEN TAŞIT VE ARAÇLAR	763	435	2.376	0,8	446,2
22	MEŞRUBAT, ALKOLLÜ İÇKİLER VE ŞİRKE	2.684	2.200	2.263	0,7	2,9
04	SÜT VE SÜT MAMULLERİ, KUŞ VE KÜMES HAY.YUMURTALARI, BAL VB.	2.739	2.257	2.198	0,7	-2,6
12	YAĞLI TOHUM VE MEYVALAR, SANAYİ BİTKİLERİ, SAMAN, HAYVAN YEMİ	2.603	2.050	2.019	0,6	-1,5
32	DEBAGAT VE BOYACILIKTA KULLANILAN HÜLASA, BOYA, MACUN, SAKIZLAR	2.131	1.958	2.002	0,6	2,3
08	YENİLEN MEYVALAR, KABUKLU YEMİŞLER, TURUNÇGİL VE KAVUN KABUĞU	2.295	1.886	1.937	0,6	2,7
24	TÜTÜN VE TÜTÜN YERİNE GEÇEN İŞLENMİŞ MADDELER	2.151	1.983	1.926	0,6	-2,9
74	BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	2.701	1.349	1.850	0,6	37,2
21	YENİLEN ÇEŞİTLİ GIDA MÜSTAHSARLARI	1.933	1.828	1.823	0,6	-0,3
23	GIDA SANAYİİ KALINTI VE DÖKÜNTÜLERİ, HAZIR HAYVAN GİDALARI	2.356	1.894	1.735	0,6	-8,4
44	AĞAÇ VE AĞAÇTAN MAMUL EŞYA; ODUN KÖMÜRÜ	2.819	1.707	1.725	0,5	1,1
15	HAYVANSAL VE BİTKİSEL YAĞLAR VE BUNLARIN MÜSTAHSALLARI	1.799	1.462	1.648	0,5	12,7
70	CAM VE CAM EŞYA	2.094	1.551	1.585	0,5	2,1
42	DERİ EŞYA, SARACİYE EŞYASI, SEYAHAT EŞYASI, BAĞIRSAKTAN EŞYA	1.788	1.387	1.499	0,5	8,1
02	ETLER VE YENİLEN SAKATAT	1.612	1.390	1.435	0,5	3,3
	DİĞER ÜRÜNLER	35.905	26.836	28.841	0,4	5,4

Kaynak: www.trademap.org

Dış Ticaretin Madde Grupları İtibarıyla Dağılımı

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Ülkelere Göre İhracat (milyon dolar)

	2008	2009	2010	Pay (%) (2010)	Değişim (%) (2009-10)
TOPLAM	279.231	223.132	246.044	100,0	10,3
France	50.897	43.151	45.081	18,3	4,5
Germany	29.361	24.705	25.830	10,5	4,6
Portugal	24.672	20.527	22.013	8,9	7,2
Italy	22.413	18.260	21.650	8,8	18,6
United Kingdom	19.746	14.083	15.263	6,2	8,4

United States of America	11.134	7.963	8.586	3,5	7,8
Netherlands	8.761	6.740	7.711	3,1	14,4
Belgium	8.353	6.136	6.934	2,8	13,0
Turkey	4.436	3.967	4.928	2,0	24,2
Switzerland	3.693	3.721	4.498	1,8	20,9
Morocco	5.406	4.318	4.491	1,8	4,0
Poland	4.008	3.387	3.696	1,5	9,1
Mexico	4.141	3.447	3.663	1,5	6,3
China	3.177	2.772	3.467	1,4	25,1
Brazil	2.422	1.878	2.829	1,1	50,7
Algeria	3.192	2.922	2.693	1,1	-7,9
Russian Federation	4.186	2.057	2.598	1,1	26,3
Greece	3.812	2.493	2.158	0,9	-13,5
Czech Republic	2.177	1.786	2.073	0,8	16,1
Austria	2.151	1.892	2.046	0,8	8,1
Diğer Ülkeler	61.090	46.928	53.837	21,9	1,1

Kaynak: www.trademap.org

Ülkelere Göre İthalat (milyon dolar)

	2008	2009	2010	Pay (%, 2010)	Değişim (%, 2009-10)
TOPLAM	418.728	287.502	314.839	100,0	9,5
Germany	58.378	38.616	39.198	12,5	1,5
France	46.502	33.672	35.897	11,4	6,6
Italy	32.204	20.830	22.610	7,2	8,5
China	30.279	20.123	21.189	6,7	5,3
Netherlands	15.908	12.858	17.287	5,5	34,5
United Kingdom	19.246	13.818	15.232	4,8	10,2
Portugal	13.747	10.215	11.696	3,7	14,5
Belgium	10.524	7.721	10.512	3,3	36,2
United States of America	16.709	11.816	10.209	3,2	-13,6
Russian Federation	11.072	6.383	8.089	2,6	26,7
Algeria	9.503	5.289	5.986	1,9	13,2
Nigeria	6.934	3.896	5.764	1,8	48,0
Saudi Arabia	6.210	3.383	4.702	1,5	39,0
Ireland	6.210	5.952	4.632	1,5	-22,2
Iran (Islamic Republic of)	4.599	2.770	4.536	1,4	63,8
Libyan Arab Jamahiriya	4.641	2.993	4.443	1,4	48,4
Switzerland	4.263	3.731	4.284	1,4	14,8
Poland	3.949	3.417	3.939	1,3	15,3
Turkey	5.464	3.692	3.827	1,2	3,7
Brazil	4.624	3.170	3.814	1,2	20,3
Diğer Ülkeler	107.762	73.157	76.993	24,5	1,1

Kaynak: www.trademap.org

► Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

1986 yılında Avrupa Birliği'ne (AB) tam üye olmasının ardından İspanya da Avrupa Birliği'nin diğer tüm ortak politikalarıyla beraber ortak ticaret politikasını üstlenmiş ve AB'nin ortak gümrük tarifesini uygulamaya koymuştur. Buna bağlı olarak Avrupa Birliği'ne üye ülkelerden yapılan ithalat gümrük vergisinden muafır. AB üyesi olmayan ülkelerden ithal edilen ürünler için Avrupa Birliği'nin ortak gümrük tarifeleri uygulanmaktadır. Avrupa Birliği'ne üye ülkelerden yapılan ithalatta izin ve miktar sınırlaması yoktur.

Diğer taraftan Kanarya Adaları, 1 Temmuz 1991 tarihinden bu yana Avrupa Gümrük Birliği'ne dahil edilmiştir. Kanarya Adaları'nın ticari ilişkileri, ayrı bir rejimle düzenlenmiştir. Bu rejim belirlenmiş tarımsal ürünler için topluluk içi yardımları düzenlemekte ve üçüncü ülkelerden yapılacak ithalatta muafiyet imkanı içermektedir.

Ceuta ve Melilla, Avrupa Gümrük Birliği'ne dahil değildir. Bu bölgelerin dış ticaretinde, İspanya'nın ticari rejiminden farklı ve geleneksel serbest ticaret esasına dayalı bir ticaret rejimi uygulanmaktadır.

İthalat Rejimi

Birlik üyesi olmayan ülkelerle gerçekleştirilen tarım ürünleri ithalatında ne bölgesel ne de ulusal bir kısıtlama getirilmeksizin serbest ticaret politikası izlenmekte, sadece ithal edilecek malın bağlı bulunduğu tarımsal kuruluşun normlarına uygun olup olmadığı konusunda teminat olarak (AGRIM) ithalat sertifikası istenmektedir. Genel kurallara istisna olarak bazı tütün çeşitleri ve fildişi ithalatı için izne gerek duyulmaktadır.

AB dışı ülkelerden yapılacak sanayi ürünleri ithalatında da bazı istisnalar hariç olmak üzere serbest ticaret politikası izlenmektedir. Bu istisnalardan biri, bazı ülkelerden daha önceden belirlenmiş ürünlerin ithalatında miktar kısıtlamaları ve kontrol önlemleri uygulanmasıdır. Bu tür kısıtlamalara konu olan ürünler arasında tekstil ürünleri, eldiven, ayakkabı, porselen, cam ve seramik mamuller, çelikten mamul ürünler, oyuncaklar, bazı kimyasal ürünler yer almaktadır. Diğer taraftan uyuşturucular, ateşli silahlar, patlayıcılar ve cephane gibi bazı maddelerin ithalatı özel lisanslara tabidir.

Atlantik Kırmızı Tuna (Belize, Panama ve Honduras menşeli), bakır sülfat içeren oyuncaklar, narkotikler ve uyuşturucular, asbestos, L-tryptophane ve bu maddeyi içeren ürünler, gıda şeklinde kokulu plastik silgiler, civalı tıbbi termometreler ve ABD menşeli et hormonları'nın İspanya'ya ithalatı yasaktır. Bu ürünlerden ABD menşeli et ve hormonlar dışında kalan ürünlerin ihracatı da yasaklanmıştır.

Kaynak: T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

İhracat Rejimi

Gerek tarım gerekse sanayi ürünlerinin AB dışı ülkelere ihracatında da tamamen serbest ticaret politikası izlenmektedir. Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan bütün birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri getirmek gibi yine topluluğun koyduğu birtakım teknik zorunluluklar söz konusudur. ISO kalite normları 9000 serisi kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevreyi koruyan ISO 14000 serisi de aynı derecede önem taşımaktadır.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Ülkede üç farklı KDV oranı uygulanmaktadır. Temmuz 2010'dan itibaren genel KDV oranı %18, azaltılmış KDV oranı %8 ve en düşük KDV oranı da %4 olarak düzenlenmiştir. Azaltılmış KDV oranı gıda, hayvan yemi, su, tarım kimyasalları, hayvanlar için ilaçlar, tıbbi ürünler, motorlu bisikletler, ikametgahlar, otel ve restoran hizmetleri, ulaşım hizmetleri, tarımsal hizmetler, eğlence hizmetleri, bina ve inşaat hizmetleri, tıbbi hizmetler ve cenaze hizmetleri için geçerlidir. %4'lük oran ise, ekmek, süt ürünleri, yumurta, sebze ve meyve, kitap ve gazete, ilaç, taşıtlar, toplu taşıma araçları ve özürülüler için tıbbi malzemeler için uygulanmaktadır.

Avrupa Birliği modeli çerçevesinde, ülkede bazı işlemler KDV'den muaf tutulmuştur. Kanarya Adaları, Ceuta ve Melilla'da katma değer vergisi uygulanmamakla beraber, Kanarya Adaları'nda %5 oranında dolaylı genel vergi, Ceuta ve Melilla'da ise üretim, hizmetler ve ithalatta Kanarya Adaları'nda geçerli olan standart verginin benzeri uygulanmaktadır.

Şirketler için vergi yükümlülüğü, net gelir üzerinden %35 oranındadır. Bunun haricinde bazı özel vergi oranları da mevcuttur. Devlet reel yatırım fonlarında %1, belirli kooperatiflerde %20 vergi uygulanmaktadır. Diğer taraftan, petrol/doğalgaz arama ve çıkarma çalışmaları yapan kurumlar için vergi oranı %40 olarak tespit edilmiştir. 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın kabulü ve 1 Ocak 1996 tarihinde Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği'nin yürürlüğe konulmasıyla, ülkemiz ve İspanya arasında gümrük vergileri sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerinde sıfırlanmıştır.

Kaynak: www.ispanyaticaret.org.tr

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan bütün birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri getirmek gibi yine topluluğun koyduğu birtakım teknik zorunluluklar söz konusudur. ISO kalite normları 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmışlardır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB ülkelerine ithal edilebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir ve birçok sanayi ürününde CE İşareti bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işareti olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerleşik getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır.

AB genelinde gıdalarla ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

İspanya'da gıda ürünlerinin standart ve belgelendirilmesine ilişkin kurallar AB direktifleri ile tamamen uyumlu halde bulunmaktadır. Bu anlamda herhangi bir AB ülkesinde serbest dolaşıma giren bir gıda ürününün herhangi başka bir teste tabi tutulmadan İspanya'ya ithalatı ve iç pazarda satışı mümkün olmaktadır.

AB genelinde pazara sunulan taze meyve ve sebze ürünlerinin kalite ve etiketlemelerine ilişkin pazarlama standartları AB Ortak Tarım Politikası çerçevesinde çıkartılan EC 2200/96 sayılı kararname ile 28 Ekim 1996 tarihinde belirlenmiştir. Bu yasayla öngörülen standartlara sahip olmayan ürünler pazara sunulmamakta ve pazardan kaldırılmaktadır. AB pazarlama standart düzenlemeleri çerçevesinde kalite standartları belirlenmiş diğer ürünler arasında taze ve soğutulmuş balık (EC 2406/1996) , yumurta (EC 1028/2006), zeytinyağı (EC 1019/2002) ile birlikte sert kabuklu meyveler arasında kabuklu fındık (EC 1284/2002) ve kabuklu ceviz bulunmaktadır.

İspanya'da standartlara ilişkin uygulamalar İspanya'nın standart ve sertifikasyon kuruluşu olan Asociacion Espanola de Normalizacion y Certificacion - AENOR tarafından yürütülmektedir. AB'de standartların oluşturulma süreci sanayi tarafından önerilerek yada AB Komisyonu tarafından zorunlu hale getirilerek başlatılmakta ve ulusal veya uluslararası alanda faaliyet gösteren bağımsız standart geliştirme kuruluşları tarafından yürütülmektedir. AB'de birçok standart ISO gibi uluslararası standart kuruluşlarının standartlarına uyarlanmaktadır. AB'de elektronik ve telekomünikasyon standartları haricinde bütün standartlar CEN (Avrupa Standartlar Komitesi) tarafından ele alınmaktadır. Standartlar CEN bünyesinde teknik komite veya çalışma grupları vasıtasıyla oluşturulmaktadır. İspanya'dan AENOR gibi diğer AB ülkelerinin ulusal standart kuruluşları CEN'in üyelerini oluşturmaktadır. AENOR İspanya'da standartların ve sertifika programlarının geliştirilmesinden sorumludur. AENOR tarafından adapte edilen standartlar, İspanyol Standartları (UNE) olarak resmi gazetede yayınlanmaktadır. AENOR'un web sayfasında standartlara ilişkin bir arama motoru da bulunmakta olup, buradan ücret mukabili İspanyolca dilinde tüm standartlara ulaşılması mümkündür.

İspanya'nın akreditasyon kurumu ise Entidad Nacional de Acreditacion - ENAC'tır. Ulusal seviyede, İspanyol Bakanlıklarıyla birlikte otonom ve yerel bölge otoriteleri yetki alanları çerçevesinde ENAC akreditasyonunu kabul etmektedir. ENAC tarafından akredite edilen yetkili laboratuvarlar veya sertifikalandırma kuruluşları belgelendirme yapabilmektedir. Bu çerçevede firma, ürün veya hizmetlerin belirli normlara (ulusal bazda UNE standartları veya uluslararası bazda ISO standartları vb.) uyum sağladığına ilişkin belgelendirme yapılmaktadır.

- İspanya Standart ve Sertifikasyon Kuruluşu-AENOR www.aenor.es
- CEN, European Committee for Standardization, handling all other standards <http://www.cen.eu/cenorm/index.htm>
- İspanyolca standartlar; <http://www.aenor.es/desarrollo/normalizacion/normas/buscadornormas.asp>

Kaynak: www.ispanyaticaret.org.tr

İspanya Tarım ve Gıda Sanayi Ürünleri Yerinde Pazar Araştırması, İGEME Yayınları, 2007

🔄 Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Ülkemizin Avrupa Birliği ile 1996 yılı başından itibaren uygulamaya koyduğu Gümrük Birliği'nin beklenen bir sonucu olarak, İspanya'dan yapılan ithalat ve bu ülkeye yapılan ihracatta sürekli ve düzenli artış görülmektedir.

Türkiye-İspanya Ticaretinin Seyri (Milyon Dolar)

	İhracat	İthalat	Ticaret Hacmi	Ticaret Dengesi	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
--	---------	---------	---------------	-----------------	--

1989	131	250	381	-119	52,5
1990	199	345	544	-146	57,7
1991	238	320	558	-82	74,4
1992	299	320	619	-21	93,4
1993	196	431	627	-235	45,4
1994	232	380	612	-148	61,0
1995	354	591	945	-236	60,0
1996	363	1.034	1.397	-670	35,1
1997	439	1.276	1.715	-837	34,4
1998	513	1.276	1.789	-763	40,2
1999	763	1.262	2.025	-499	60,5
2000	713	1.678	2.391	-965	42,5
2001	950	1.066	2.016	-116	89,1
2002	1.125	1.419	2.544	-294	79,3
2003	1.789	2.004	3.793	-214	89,3
2004	2.620	3.254	5.874	-634	80,5
2005	3.011	3.555	6.566	-544	84,7
2006	3.720	3.833	7.553	-112	97,1
2007	4.580	4.343	8.923	237	105,5
2008	4.047	4.548	8.595	-501	89,0
2009	2.826	3.774	6.600	-948	74,9
2010	3.626	4.951	8.577	-1.325	73,2

Kaynak: TÜİK

İspanya ile ticaretimizde fasıllar itibariyle 2010 ve 2011 yılı aylık veriler için tıklayınız.

Türkiye'nin İspanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

MİLYON DOLAR		2008	2009	2010
GTİP	TOPLAM	4.146	2.907	3.626
87	Kara taşıtları	863	355	676
61	Örme giyim	465	456	565
62	Dokuma giyim	426	445	512
85	Elektrikli makineler, elektronik cihazlar	314	302	314
84	Elektriksiz makineler	277	236	245
72	Demir-çelik	229	74	162
40	Kauçuk ve kauçuk ürünler	81	88	101
73	Demir-çelikten eşyalar	202	86	70
29	Organik kimyasallar	73	43	62
39	Plastik ve plastik ürünler	59	49	59
28	İnorganik kimyasallar	35	29	53
25	Mineraller	84	71	53
08	Meyveler	40	33	49
63	Diğer tekstil ürünleri / ev tekstilleri	78	55	47
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşyalar	48	21	46
52	Pamuk	44	39	44
55	Sentetik ve suni devamsız elyaflar, iplik ve kumaşlar	40	30	43
27	Petrol, kömür, doğal gaz ve ürünleri	118	17	34
88	Hava taşıtları	19	21	31

57 Sentetik ve suni hammeleri, iplik ve kumaşlar	70	47	54
70 Cam ürünleri	35	26	29
20 İşlenmiş meyve ve sebze	22	20	24
42 Deri eşya, deri giyim, saraciye	41	39	23
71 Mücevherat, metal paralar, kıymetli metal ve taşlar	35	23	23
21 Diğer yenilebilir hazır ürünler	14	15	23
31 Gübreler	6,3	0,6	21
03 Balık ve diğer deniz ürünleri	38	22	19
74 Bakır ve bakırdan eşyalar	39	12	17
56 Vatka, keçe, dokunmamış kumaşlar, özel iplikler vs.	11	11	16
68 Taş, alçı, çimento, amyant, mermer vs. ürünleri	33	15	15
69 Seramik ürünleri	23	14	14
94 Mobilya, aydınlatma eşyaları, prefabrik yapılar	22	10	13
26 Maden cevherleri	31	14	12
59 Sıvanmış, kaplanmış, lamine edilmiş vs. kumaş ve ürünler	17	8,7	11
57 Halılar ve dokunmuş yer kaplamaları	2,8	2,9	9,9
60 Örme kumaş ve eşya	7,7	7,0	8,2
83 Çeşitli metal eşya	11	7,4	8,1
58 Özel dokunmuş kumaşlar, danteller, işlemler vs.	9,0	5,3	6,8
48 Kağıt ve karton, bunlardan mamul eşya	12	8,0	6,4
12 Yağlı tohumlar ve diğer tohumlar	5,6	5,4	6,3
Diğerleri	99	83	62

Kaynak: TUIK

Türkiye'nin İspanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

MİLYON DOLAR		2008	2009	2010
GTİP	TOPLAM	4.719	3.893	4.951
87	Kara taşıtları	1.088	949	1.381
84	Elektriksiz makineler	675	462	480
39	Plastik ve plastik ürünler	423	256	378
72	Demir-çelik	366	249	363
85	Elektrikli makineler, elektronik cihazlar	251	199	289
29	Organik kimyasallar	224	182	220
86	Demiryolu taşıtları, sinyalizasyon cihazları (karayolu hariç)	55	289	198
74	Bakır ve bakırdan eşyalar	127	144	138
30	İlaçlar	134	132	131
27	Petrol, kömür, doğal gaz ve ürünleri	72	37	129
55	Sentetik ve suni devamsız elyaflar, iplik ve kumaşlar	94	63	86
48	Kağıt ve karton, bunlardan mamul eşya	77	67	81
32	Boyalar, pigmentler	73	59	80
40	Kauçuk ve kauçuk ürünler	88	51	70
38	Diğer kimyasal ürünler	57	45	63
73	Demir-çelikten eşyalar	67	47	61
41	Ham postlar, deriler ve köseleler	57	29	55
79	Çinko ve çinkodan eşyalar	31	29	53
94	Mobilya, aydınlatma eşyaları, prefabrik yapılar	37	38	46
68	Taş, alçı, çimento, amyant, mermer vs. ürünleri	28	27	34

63	Çeşitli metal eşya	19	14	21
62	Dokuma giyim	27	24	25
33	Uçucu yağlar, kozmetikler	26	20	25
52	Pamuk	24	20	25
61	Örme giyim	19	18	23
21	Diğer yenilebilir hazır ürünler	19	21	23
90	Optik, teknik, medikal cihazlar	23	17	23
28	İnorganik kimyasallar	41	29	22
54	Sentetik ve suni filamentler, iplik ve kumaşlar	12	13	21
34	Sabun, deterjan ve mumlar	20	15	20
70	Cam ürünleri	14	11	20
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşyalar	14	27	18
23	Gıda sanayisi atıkları ve yemler	4,4	9,0	17
43	Postlar, deriler, taklit kürkler ve bunlardan mamul eşya	21	11	17
25	Mineraller	22	13	17
31	Gübreler	10	12	16
56	Vatka, keçe, dokunmamış kumaşlar, özel iplikler vs.	6,8	4,2	15
69	Seramik ürünleri	16	10	15
59	Sıvanmış, kaplanmış, lamine edilmiş vs. kumaş ve ürünler	6,5	7,9	11
96	Çeşitli ürünler (firçalar, taraklar, kalemler, düğmeler, çakmaklar vs.)	9,6	9,2	8,6
	Diğerleri	171	117	111

Kaynak: TÜİK

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

İkili Hava Ulaştırması Anlaşması (15 Temmuz 1975)

Ekonomik ve Sınai İşbirliği Anlaşması (6 Şubat 1992)

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (15 Şubat 1995)

Türkiye İspanya Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması (3 Mart 1998)

Ekonomik ve Mali İşbirliği Mutabakat Zaptı (13 Ocak 1998)

Türkiye İspanya Ortak Çalışma Grubu Toplantısı Mutabakat Zaptı (26 Eylül 1998)

Türkiye İspanya KEK I. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı (28 Ekim 1998)

Türkiye İspanya KOBİ'lere İlişkin Konularda İşbirliği Mutabakat Zaptı (28 Ekim 1998)

Yeniden Yapılanma İçin Mali İşbirliği Mutabakat Zaptı (30 Kasım 1999)

Çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması (18 Aralık 2003)

Türkiye-İspanya Yatırım İlişkileri

Türkiye'nin toplam kayıtlı sermaye ihracatı içinde İspanya, firma sayısı açısından 35., sermaye miktarı açısından 43. sırada yer almaktadır. 1999 yılı sonunda Türkiye'den İspanya'ya toplam kayıtlı sermaye ihracı 12.800 dolar iken, 2007 yılı sonu itibarıyla sermaye ihracı 5,6 milyon dolara çıkmıştır. Benzer şekilde, 1999 yılında İspanya'da yerleşik Türk firma sayısı 3 iken, 2007 yılı sonunda 9'a yükselmiştir. Sermaye miktarı açısından Türk yatırımlarının % 59,1'i ticaret, % 22,7'si imalat ve %18,1'si ulaştırma sektöründe gerçekleştirilmiştir.

İspanya'daki Türk yatırımları ağırlıklı olarak ticaret ofisleridir. Üretime yönelik en önemli yatırım Borusan Mannesman tarafından yapılan spiral boru fabrikası yatırımdır. İspanya'da yerleşik Türk firmaları Borusan, Nuh Çimento, Sabancı Holding, Arçelik, Vestel, Sarar, Hidromek, Poseidon, Atateks ve Entes'tir. İspanya'da faaliyet gösteren Türk firmalarının listesi www.musavirlikler.gov.tr adresinden temin edilebilir.

Türkiye İspanya Hükümeti tarafından ticaret ve yatırımda öncelikli ülkeler arasına seçilmiştir. İspanya Devlet Ticaret Sekreterliği tarafından yapılan bir değerlendirme ile Pazar Geliştirme Planı'na önceden seçilmiş olan ABD, Meksika, Fas, Cezayir, Brezilya, Çin, Hindistan, Rusya ve Japonya'nın yanı sıra ülkemiz ve Güney Kore'nin de eklenmesine karar verilmiş ve listede yer alan ülke sayısı 11'e çıkmıştır.

İspanya'nın 2000-2008 (Ocak-Haziran) yılları arasında ülkemize yapmış olduğu yatırım miktarı 2,8 milyar avro olmuştur. Bu miktarın 2,4 milyar avroluk kısmının 2006-2008 döneminde gerçekleşmesi özellikle son yıllarda İspanyol firmalarının ülkemize olan ilgisinin arttığını göstermektedir. 2007 yılında 80'e yakın İspanyol firması ülkemize yatırım yapmış veya ticari faaliyet göstermeye başlamıştır. Böylece Türkiye'deki İspanyol sermayeli şirketlerin toplam sayısı 208'e ulaşmıştır.

Ülkemizdeki İspanyol yatırımlarının sektörel dağılımına bakıldığında, toplam İspanyol yatırımlarının %81,3'ünü makineler, endüstriyel ekipman ve metalurjinin oluşturduğu görülmektedir. Turizm ve gıda işleme sektörleri ise kalan %18,7'lik bölümü oluşturmaktadır.

Türkiye, İspanya'nın en fazla yatırım yaptığı onuncu ülkedir. Ülkemizdeki İspanyol firmalarının listesine www.spainbusiness.gen.tr adresinden ulaşılabilir. 2008 yılında ülkemize yönelik İspanyol yatırımlarının maden, fabrikasyon, inşaat, otomotiv, turizm ve emlak sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Yatırımların artışında turizm sektörüne yönelen firmaların emlak yatırımları ve faiz-borsa kazançları nedeniyle ülkemize yönelen İspanyol fonlarının artmasının da etkisi bulunmaktadır.

Türkiye'de yatırım yapan başlıca İspanyol firmalar ELIOP (otomatik kontrol sistemleri), TEKA (mutfak mobilyası), ROCA (banyo malzemeleri ve seramik fayans), TECASA (ısıtma sistemleri), FAGOR (sanayi mutfakları), MANTEROL (battaniye), MANGO ve ZARA (konfeksiyon), DIA (gıda-süpermarket), GREFUSA (kuruyemiş ve aperatifler), AGRUCAPERS (kapari-turşu), SOL, BARCELO ve RIU (çeşitli oteller zinciri), MAPFRE (sigortacılık), BAMESA (metalürji), ORMAZABAL (elektrik sektörü) ve MIRALBUENO (otomotiv sektörü), ANTOLIN (otomotiv aksesuarı), SEAT (otomotiv), OHL (tren projeleri) olarak sıralanabilir. Ayrıca İspanya'nın dördüncü büyük finansal grubu olan Banco Sabadell Türkiye'deki ilk İspanyol bankası olarak bir temsilcilik açmıştır.

Kaynaklar: Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)
T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği
www.ispanyaticaret.org.tr

Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

İspanya, Endüstriyel Mülkiyetin Korunmasına ilişkin Paris Sözleşmesi'ne taraf olmanın yanı sıra Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir. Ülkede 1986 yılında çıkarılan kanunla fikri mülkiyet konuları Avrupa Patent Sözleşmesi (Münih Sözleşmesi) ile uyumlandırılmıştır. Patent İşbirliği Anlaşması (PCT) ve Madrid Protokolü'ne de taraf olan İspanya'da, 1988 yılında çıkarılan Ticari Marka Kanunu ve Fikri Mülkiyet Kanunu ile markalar ve telif hakları korunmakta ve AB uygulamalarına uyum sağlanmaktadır.

Diğer taraftan AB ülkelerindeki markaların denetimini yaparak iç piyasanın uyumunu sağlayan İç Piyasa Standardizasyon Ofisi (OHIM) 1996 yılından bu yana İspanya Alicante'de faaliyetlerini sürdürmektedir.

• OFICINA DE ARMONIZACIÓN DEL MERCADO INTERIOR-OAMI
(İç Piyasa Standardizasyon Ofisi-OHIM/Avrupa Birliği'ne bağlı topluluk ticari markalarının tescil bürosu)
<http://www.europea.eu.int/agencies/ohim/ohim.htm>

Dağıtım Kanalları

İspanyol ekonomisinin büyümesine paralel olarak özellikle tüketici piyasasında dağıtım kanallarının önemi artmıştır. Toptancıların, perakende mağazaların, ülkede sayıları giderek artan büyük çok uluslu süpermarketlerin ve merkezi satınalma birimlerinin (central purchasing units) tercih ettikleri yeni ve karmaşık metotlara kadar dağıtım kanalları sektörü büyük gelişme göstermiştir.

İspanya'daki ticari dağıtım yapısı, çok önemli bir teknolojik değişime uğramış, self-servis satış teknikleri hızla gelişmiştir. Dağıtım sektörü, ülkede değişik satınalma kalıplarındaki tüketici gruplarına hizmet veren kuruluşların ortaya çıkmasıyla daha da büyümüştür.

Diğer batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi İspanya'da da fiyat, satınalma kararının en önemli belirleyicisi olma özelliğini korumaktadır. Bununla beraber, maliyet, kredi ve ödeme koşulları ile satış sonrası hizmetler de, ülkede faaliyet göstermek isteyen firmaların pazarlama alanında başarılı olabilmesinde çok büyük rol oynamaktadır.

Ülke piyasasında, en önemli rakipler diğer AB ülkeleri, ABD ve Japonya'dır. Bu ülkelerin ürünlerinin yüksek teknoloji içermesi ve kalite düzeyinin yüksek olması, ayrıca AB kaynaklı ihracatların hükümetler tarafından ticareti geliştirme faaliyetleri kapsamında desteklenmesi, ödeme koşullarında esneklik ve satış sonrası hizmetler sağlanması, ortak promosyon faaliyetleri gerçekleştirilmesi ve ürünlerin yerel piyasa ihtiyaçlarına göre uyumlandırılması İspanya piyasasında rekabeti artıran faktörler olarak ön plana çıkmaktadır.

Büyük mağazalar ve hipermarketler, İspanya'daki perakende dağıtımda en önemli yeri tutmaktadır. Hipermarketler, uyguladıkları geleneksel piyasa fiyatlarıyla pazar paylarını arttırmışlardır. Ayrıca,

1980'li yılların başından bu yana, özellikle büyük şehirlerdeki alışveriş merkezleri neti sayı olarak artmış, hem de ürün yelpazesinin çeşitliliği bakımından gelişmiştir. Bunlara ilave olarak ülkede son yıllarda, çeşitli sektörlerde uzmanlaşmış büyük süpermarketler ile franchising şeklinde faaliyet gösteren fabrika çıkış mağaza zincirlerinin sayısı da artmaktadır.

İspanya piyasası, Madrid ve Barselona merkezinde faaliyet gösteren bir dizi bölgesel piyasadan oluşmaktadır. Dağıtıcılar, araçlar, yabancı temsilcilikler ve devlet kontrolündeki birimlerin büyük çoğunluğu bu iki merkezde faaliyet göstermekte, bunların dışında kalan bölgelerde faaliyet gösteren aracı ve şubeler ise tedariklerini çok büyük ölçüde bu iki merkezden sağlamaktadır. Dolayısıyla ülkede faaliyet göstermek isteyen yabancı firmaların başarı sağlaması, yine bu iki merkezde temsilcilik açmak ya da bir dağıtıcı veya aracı ile anlaşma yapma yoluyla mümkün olabilmektedir. Bununla beraber, bu bölgeler dışında kalan alanlarda imalat yapanlara sağlanan teşviklere bağlı olarak son yıllarda yatırım yapmak için diğer bölgeleri tercih eden firmalar görülmektedir.

İspanya gıda sektöründe, franchising yöntemi ile çalışan restoran zincirleri, "self-servis" türü işletmeler ve özellikle süpermarket ve hipermarketlerin sayısında son yıllarda kayda değer artış görülürken, geleneksel gıda satış mağazalarının sektördeki pazar payları gittikçe azalmaktadır.

Ülkede, önümüzdeki yıllarda, küçük ölçekli satış birimlerinin yerini, doğrudan eve satış (kapıdan satış) ile indirimli veya 24 saat hizmet veren mağazalar yoluyla perakende satış ve dağıtım yapan kuruluşların alması beklenmektedir.

Tüketici Tercihleri

Ülkede bölgesel ekonomik ve kültürel farklılıklar ile dil farklılıkları, tüketicilerin satınalma davranış ve alışkanlıklarının yanısıra dağıtımçıların satınalma kararları ile pazarlama tekniklerini de etkilemektedir.

İspanya'da başta büyük şehirler olmak üzere kredi kartları yaygın biçimde kullanılmaktadır.

İspanyol tüketiciler arasında satış sonrası hizmetlere yönelik talep giderek artmaktadır. Ülkede halen tüm teknik özellikli ürünler ile bazı tüketim malları için satış sonrası hizmetler sunulmaktadır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Ülkede AB tarafından belirlenen zorunlu ve isteğe bağlı etiketleme kurallarının yanı sıra ulusal düzeyde isteğe bağlı etiketleme kuralları da uygulanmaktadır. Bu nedenle etiketleme ve belgeleme yükümlülüklerine ilişkin mevzuatın karmaşıklığı ve sık sık değişmesinden dolayı nakliye öncesinde ithalatçılardan uygun belgeler talep etmek faydalı olacaktır.

AB belirli ürünlerin standart miktarda ambalajlanması için düzenleme yapmıştır. 80/232/EC nolu Konsey Direktifi ürün ambalajlarının sahip olması gereken boyutları düzenlemektedir. İlgili direktife <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980L0232:EN:HTML> adresinden ulaşılabilir.

Etiketleme veya test yükümlülüklerine tabi olan belirli ürün kategorileri bulunmaktadır. Bunlardan başta geleni gıda ürünleridir. Neredeyse her türlü gıda ürünü için hazırlama, saklama ve atık maddelerine ilişkin standartlar Sağlık Bakanlığı (The Directorate General of Health) tarafından belirlenmektedir. Bu ürünleri taşıyan konteynerlerin üzerinde, ürünün özelliklerini, içeriğini, ağırlık ve hacmini, üretim, paketleme, son kullanma vb. tarihlerini, saklama koşullarını, menşe ülkesini, üretici bilgilerini içeren etiketler bulundurulması zorunludur. Eğer orijinal etiket İspanyolca değilse, aynı bilgileri içeren İspanyolca bir etiketin hazırlanarak konteyner üzerine yapıştırılması gerekmektedir. Diğer taraftan süt ürünleri, margarin, çikolata ve sabunlar için daha teknik bazı etiketleme yükümlülükleri bulunmaktadır. Şarap ve diğer alkollü içecekler ise İspanyol standartlarıyla uyumlu olmalıdır.

İspanya'nın gerek gümrük, gerekse satış noktası düzenlemeleri, tüm tekstil ve hazır giyim ürünlerinin İspanyolca etiket taşımalarını zorunlu tutmaktadır. Standart İspanyol kodu ve içeriği de etikette belirtilmelidir. 1987 yılında çıkarılan bir kararname ile düzenlenen mevzuat çerçevesinde, tekstil içeriği, paketleme ve etiketleme yükümlülükleri çok spesifik ve geniş kapsamlı belirlenmiştir.

İlaç, eczacılık ve kozmetik ürünleri, ülkeye girişten önce Sağlık Bakanlığı'nın teknik gözetimine ve tesciline tabidir. Gıda ürünlerinde olduğu gibi bu ürünlerde de kimyasal bileşimi içeren çok detaylı etiketleme yükümlülükleri bulunmaktadır.

Ülkeye ithal edilen gübreler, yerel Tarım Bakanlığı Ofisi tarafından kaydedilmektedir. Bu ürünlerin ülkeye girişi sırasında gümrüklerde gözetim ve kontrolü yapılmaktadır. Yine bu ürünlerle ilgili olan reklam ve tanıtım amaçlı tüm basılı materyal Tarım Bakanlığı tarafından onaylanmalı ve İspanyolca olarak hazırlanmalıdır.

Ülkeye ithal edilen değerli madenler İspanyol Garanti Bürosu tarafından değerlendirilip etiketlenmektedir. Diğer taraftan ithal edilen ateşli silahlar, motorlu taşıtlar, dış lastikler ve iç tüpler de çeşitli etiketleme yükümlülüklerine tabidir. Ayrıca tarım ürünleri konusundaki tüm paketleme, ambalaj ve etiketleme yükümlülükleri AB mevzuatı ile uyumludur, ancak etiketler İspanyolca olarak hazırlanmalıdır.

AB henüz zorunlu tutmamakla birlikte, Çevre Etiketleri (Eco-labelling) İspanya'da tercih edilmektedir. Çevre Etiketleri ile ilgili bilgi aşağıdaki web sayfalarından alınabilir.

<http://ec.europa.eu/comm/environment/>

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Yakın zamana kadar İspanya piyasasında müşteri memnuniyeti çok büyük önem arzeden konular arasında yer almamakla beraber, özellikle yabancı firmaların pazara girişiyle bu durum değişmiştir. Ülkede 1994 yılından bu yana tüketiciyi koruma mevzuatı uygulanmaktadır. Özellikle büyük miktardaki satışlarda kişisel ilişkiler fiyat ve kalitenin bile önüne geçebilen bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Ülkede genellikle satın alma kararları firmaların yöneticileri tarafından verilmekte, bu yöneticiler karar alırken çeşitli bölümlerin fikrini almak istediğinden işlemler uzun zaman alabilmektedir.

Ülkede büyük mağazalar, alışveriş merkezleri ve hipermarketler tarafından, alışveriş kartları, indirimler ve müşteriye özel promosyonlar yoluyla, "müşteri sadakati" ve bağımlılık yaratma çalışmaları yapılmaktadır. Diğer taraftan, doğrudan pazarlama, posta yoluyla satış, telefonla pazarlama ve elektronik ticaret gibi yeni satış teknikleri giderek yaygınlaşmaktadır.

Fiyatlandırma ve Ödeme Koşulları

Ülkede fiyatlandırma için klasik yöntemler kullanılmaktadır. Ancak kar marjları nispeten yüksek tutulmaktadır. Ödemeler genellikle 30, 60 veya 90 günlük vadelerle gerçekleştirilmektedir. Ancak büyük şirketler ve perakendeciler pazarlık yöntemiyle bu süreyi 6 aya kadar uzatabilmektedir.

Ülkeyle iş yapacak firmaların, avro kullanımına ve gerektiğinde isteğe bağlı olarak avro cinsinden fiyatlandırmaya hazırlıklı olmaları gerekmektedir.

Kamu İhaleleri

İspanya'da tüm yetkili idari birimler 1995 yılında çıkarılan mevzuata uygun prosedürleri takip etmek zorundadır. İhale açmaya yetkili birimler, merkezi hükümet (Bakanlıklar ve Müsteşarlıklar), otonom komiteler (yerel hükümetler), yerel belediyeler ve devlete ait şirketlerdir.

Bütün talepler İspanyol Resmi Gazetesi'nde yayımlanmaktadır. Hükümet projelerine teklif verilmesi için yayımlanan davetiyelerin ihale tarihinden en az 26 gün önce yayımlanması gerekmektedir. Ayrıca 4,5 milyon dolar üzerindeki ihalelerin ilamları en az 40 gün önce AB bülteninde yayımlanmaktadır. 12 milyon avro ve üstü anlaşmaların Bakanlar Konseyi tarafından onaylanması gerekmektedir.

Kamu ihalelerine katılacak yerli ya da yabancı tüm şirketlerin, Ekonomi Bakanlığı'na kaydettirilmesi gerekmektedir. Ekonomik/mali ve teknik yeterliliği olan tüm firmalar ihalelere katılabilir. Bunu kanıtlamak için şirketin nakit akışı, geçmiş deneyimleri, defterleri, teknik ekipmanı, makineyi ve malzemeyi ya da akademik unvan, deneyim vb. belgelemek gereklidir.

Ülkede kamu ihaleleri açık, sınırlı ya da pazarlık usulünde gerçekleştirilebilmektedir. Açık ihalelerde tüm koşullar ve imkanlar ilgili tüm firmalar açık olacak şekilde duyurulmaktadır. Sınırlı ihalelerde 5 ile 20 arasında değişen sayılarda şirket, ihaleye uygun olup olmadıklarını belgelemeye davet edilerek sonra ihale gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla bu tür ihalelere yabancı firmaların katılması daha zor olmaktadır. Pazarlık usulünde gerçekleşen ihalelere ise en az 3 firma davet edilmektedir. Ancak bazı özel ya da acil durumlarda, ihaleler için başka prosedürler izlenebilmektedir.

İspanyol kamu ihalelerine katılmak isteyen firmalar, ilgili tüm belgeleri İspanyol Konsolosluğu'nda onaylattırılmalıdır. Mevzuata göre bu firmaların mutlaka İspanya'da bayi, şube, distribütör, acenta vb. gibi yasal bir varlığı bulunmalıdır. Herhangi bir uyuşmazlık halinde yetkili kurum İspanyol mahkemeleridir. Ülkede tahkim uygulaması bulunmamaktadır.

İspanya'da ve diğer Avrupa ülkelerinde açılan ihalelerle ilgili arama yapmak ve bilgi almak için: <http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do> adresinde yer alan "AB Ülkeleri Kamu İhaleleri Elektronik Veritabanı"ndan (Tenders Electronic Daily-TED) ücretsiz yararlanabilirsiniz (İngilizce ve diğer Avrupa dillerinde).

Kaynak: T.C. Madrid Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

► İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

İspanyolların ticari ilişkilerini yakın kişisel ilişkilere paralel yürütme alışkanlıklarından dolayı, İspanya piyasasına girişte en etkili yol, yüzyüze görüşme yapmaktır. Özellikle bir dağıtıcı ya da alıcı ile ilk ilişkinin faks ya da telefon yoluyla değil, yüzyüze bir toplantı yapmak yoluyla gerçekleştirilmesi uygundur.

Ülkedeki firma yöneticilerinin %30'dan daha azının İngilizce konuşabildiği gözönüne alındığında, bu ülke ile ikili ilişkilerde tercüman gerekebileceği unutulmamalıdır. İş çevrelerinde yaygın yabancı dil İngilizce

Ölmekte beraber, sağ el parmaklarının İspanyolca olarak hazırlanması avantaj yaratmaktadır. Çünkü bir toplantıya başlarken, bitirirken ya da anlaşmaya varıldığında el sıkışmak adettir.

Kartvizitlerin bir yüzünün İngilizce diğer tarafının ise İspanyolca dilinde bastırılması uygun olacaktır.

İspanya iş kültüründe hiyerarşinin ve pozisyonların büyük bir öneminin olduğunun farkında olunmasında fayda vardır. Sizden daha alt derecede bir kişi ile zaman kaybederek iş yapmaya çabalamak pek işe yaramayabilir. Kendi pozisyonunuza denk düşen kişilerle birlikte iş yürütmeniz neticesinde başarıya ulaşılması mümkün olabilir.

İspanya'da hiyerarşi o derece aşırı bir düzeydedir ki " e jefe" veya "el padron" diye adlandırılan patronlar karar verme otoritesini ellerinde bulundururlar. Ast olan kişiler ise otoriteye uyarlar ve sadece emirleri takip ederler.

Diğer taraftan İspanyol iş adamları, satın alma davranışları bakımından oldukça muhafazakar bir portre çizmektedir. İspanyollar, profesyonel açıdan resmi ve ciddi davranış biçimlerinden hoşlanmaktadır.

Kaynak: İspanya İş Kültürü, İGEME

Para Kullanımı

1 Ocak 1999 tarihinden itibaren ülkenin resmi para birimi avro olarak kabul edilmekle beraber peseta da varlığını korumuştur. 1 Mart 2002 tarihinden itibaren de tüm ödemelerde sadece avro geçerli olmaktadır.

İspanya'da başta büyük şehirler olmak üzere kredi kartları yaygın biçimde kullanılmaktadır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. Diğer ülke vatandaşlarından istenilen belgeler, yasal geçerlilik taşıyan bir pasaport ve İspanya Büyükelçiliği veya konsolosluklarından alınmış geçici giriş veya oturma vizeleridir.

Vize uygulamasının olmadığı ülke vatandaşları için 90 günü aşmamak ve çalışmamak kaydıyla geçici giriş hakkı mevcuttur.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

İspanyol hükümeti, her yıl resmi tatillerin listesini yayınlamaktadır. 2011 yılı resmi tatilleri aşağıda verilmiştir.

1 Ocak (Yeni Yıl), 22 Nisan (Kutsal Cuma), 1 Mayıs (İşçi Bayramı), 15 Ağustos (Meryem Ana Yortusu), 12 Ekim (Milli Bayram), 1 Kasım (Azizler Günü), 6 ve 8 Aralık (Meryem Ana'nın Günahsızlığı Yortusu) ve 25 Aralık (Noel).

Bunların dışında her otonom bölgede ayrı ayrı kutlanan bazı tatil günleri vardır. Ayrıca ülkede, her çalışanın yılda 30 gün tatil yapma hakkı vardır. Bu tatiller başta Ağustos ayı olmak üzere yaz aylarında (Temmuz-Eylül arası) gerçekleştirilir.

Bankalar - Pazartesi-Cuma 8.30-14.00 arası, Cumartesi günleri 8.30-13.00 arası açıktır. Bankalar, 1 Nisan ile 30 Eylül tarihleri arasında Cumartesi günleri kapalıdır.

Resmi Daireler - Pazartesi-Cuma günleri, saat 08.00-15.00 arası çalışmaktadır.

Diğer İşyerleri - İspanya'da işyerleri, Pazartesi'den Cumartesi'ye kadar 10.00-13.30 ve 17.00-20.30/21.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

Büyük mağazalarda, süpermarketlerde ve hipermarketlerde öğle tatili uygulaması yoktur ve daha geç saatlere kadar hizmet verilmektedir. Rekabet esasları göz önüne alınarak her otonom bölge, işyerlerine yılda en fazla 8 kez, tatillerde veya pazar günleri açık kalma izni vermektedir.

Kullanılan Lisan

Ülke genelindeki resmi dil İspanyolca (Kastilyano)'dır. Ancak Katalanca, Baskça ve Galicyaca da özerk bölgelerde (Katalonya, Bask Bölgesi, Galicya, Valensiya, Navarra ve Balear Adaları) resmi dil olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte Valensiya Bölgesi'nde Katalanca'nın bir bask lehçesi olan Valensiyaca konuşulmaktadır.

Ulaşım

Ülkede 47 havalimanı bulunmaktadır. Bunların 33'ünde gümrük kapısı mevcuttur. Madrid havalimanı en yoğun havalimanıdır. Ardından Barselona ve Palma de Mallorca İspanya'nın en yoğun işleyen havalimanlarıdır.

Türk Hava Yolları'nın haftanın her günü saat 08.10'da ve pazartesi, perşembe ve pazar günleri saat 12.25'te Madrid'e ve haftanın her günü 09.35 ve 14.05'te Barselona'ya doğrudan uçuşları bulunmaktadır. Madrid ve Barselona havaalanlarından şehir merkezine ulaşım otobüsler veya şehir içi tren yoluyla sağlanmaktadır. Diğer taraftan ülkenin tüm büyük şehirlerinde kolaylıkla taksi bulmak mümkündür. Ancak lisanslı taksilerde ücretler, mesafeye ya da saate göre değişkenlik gösterebilmektedir. Taksilerin taksi duraklarından temin edilmesi daha uygundur.

Ülkenin büyük şehirlerini birbirine bağlayan otoyollar iyi durumda olmakla beraber Galiçya ve Asturya bölgelerinin yolları nispeten daha kötü koşullardadır. Diğer taraftan Madrid ile Sevilla ve Malaga arasında hızlı tren çalışmaktadır.

Madrid ve Barselona'daki şehir içi tren oldukça yaygındır. Bu şehirlerdeki metro ve otobüsler de hızlı olmakla beraber özellikle mesai bitiş saatlerinde çok kalabalık olabilmektedir.

Yerel Saat

İspanya, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1). Yani Türkiye'den 1 saat geridedir. Kanarya Adaları ise tüm yıl boyunca, İspanya'dan bir saat geridedir.

Yerel Ölçü Birimleri

Ülkede metrik sistem kullanılmaktadır.

Telefon Kodları

İspanya ile telefon ya da faks yoluyla iletişim kurmak için öncelikle uluslar arası telefon kodu +34 tuşlandıktan sonra 9 haneli telefon numarası girilir. Barselona'nın telefon kodu 93 ve Madrid'in 91'dir.

Özellikle Madrid ve çevresinde, oldukça gelişmiş telekomünikasyon hizmetlerinden faydalanmak mümkündür. Telefon kulübelerinde bozuk para ve telefon kartlarının yanısıra bazı yerlerde kredi kartları da geçerli olmaktadır.

Barınma

Tüm ülkede yaygın bir otel ağı bulunmaktadır ve oteller diğer AB ülkelerindekilerle aynı kalitededir. Büyük şehirlerde, otellerde ve havaalanlarında araç kiralama hizmetleri sağlanmaktadır.

Madrid ve ülkenin büyük diğer büyük şehirlerinde yemek kalitesinin oldukça yüksek olmasının yanısıra, büyük süpermarketlerden her türlü yerli ve ithal gıda maddesi temin edilebilmektedir.

<http://www.spain.info/Reservas/reservaHotel.html?l=en>

► Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Sert Kabuklu Meyveler	0802.22	Kabuksuz fındık	26	23	892	1,9	59,0	-1,6	0,0	0,0	Türkiye (71), Fransa (12), İtalya (9), Gürcistan (5), Almanya (3)	Türkiye: %3 AB:%0
Kuru Meyveler	0806.20	Kuru üzüm	13,7	6,3	418	1,1	15,8	-13,7	0,0	0,0	Türkiye (48), Arjantin (20), ABD (18), Almanya (4), Yunanistan (3)	Türkiye ve AB:%0 Arjantin ve ABD % 2,4
Sert Kabuklu Meyveler	2008.19.19	İşlenmiş fındık (ambalaj > 1 kg.)	5,3	6,2	470	6,5	25,6	-36,9	0,0	0,0	Türkiye (48), Hollanda (19), Belçika (13), Fransa (6), İtalya (4)	Türkiye: %0 AB: %0
Kuru Meyveler	0804.20.90	Kuru incir	5,1	4,3	158	0,3	-9,0	-20,0	0,0	0,0	Türkiye (94), Almanya (3), Portekiz (2)	Türkiye: %0 AB: %0
Su Ürünleri	0302.69.94	Deniz levreği	43	9,7	50	22,0	-6,1	-18,9	0,0	0,0	Yunanistan (50), Türkiye (26), Fransa (16), Portekiz (3), Hollanda (2)	Türkiye: %0 AB: %0

Su Ürünleri	0302.69.95	Çipura	40	1,8	34	22,0	-6,3	101,6	0,0	0,0	Yunanistan (55), Türkiye (33), Fransa (6), Portekiz (3), İtalya (2)	Türkiye: %0 AB: %0
Kuru Meyveler	0813.10	Kuru kayısı	5,3	7,6	351	1,7	55,8	-25,4	0,0	0,0	Türkiye (95), İtalya (2), Almanya (1), Fransa (1)	Türkiye: %0 AB: %0

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TUIK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 0 aylıktır.

Kuru Meyveler

KURU MEYVELER

Kuru Üzüm (gtip: 0806.20)

Türkiye dünya kuru üzüm üretiminde ve ihracatında ilk sırada yer almaktadır. Son iki yıldır ihracat miktar olarak azalırken değer olarak artış göstermiştir. Başka bir deyişle ihracatta birim fiyatlarda artış gerçekleşmiştir.

İspanya dünyada üzüm yetişen ülkelerden biridir. Ancak ülkede yetişen üzümlerin çoğunluğunun şaraplık olması ve kurutmaya elverişli olmaması nedeniyle kuru üzüm talebini ithalat yoluyla gerçekleştirmektedir. Ülkenin 2010 yılı itibariyle 17,5 milyon dolarlık kuru üzüm ithalatı bulunmakta olup, ithalatın yaklaşık yarısı ülkemizden karşılanmaktadır. Pazardaki rakiplerimiz olan Arjantin ve ABD'ye karşı gümrük vergisi avantajımızın olması ve ürünlerimizin kalitesi pazarda liderliği korumamızda en büyük etkidir.

Kuru İncir (gtip: 0804.20.90)

Türkiye dünya kuru incir üretiminde ilk sırada yer almaktadır. İspanya da dünyada önde gelen kuru incir üreticilerinden biri olup ilk beş içinde yer almaktadır.

Türkiye dünya kuru incir ihracatının yarısından fazlasını gerçekleştirmektedir. Diğer kuru meyve çeşitlerinde olduğu gibi kuru incirde de ihracat miktarımız azalırken ihracat değerimiz artış göstermektedir. Diğer bir deyişle ihracat birim fiyatlarında artış gerçekleşmiştir. İspanya ise kuru incirde hem ithalatçı hem de ihracatçı konumundadır. Ülkede üretim talebi karşılanamamaktadır. İspanya kuru incir ithalatının %90'ından fazlasını ülkemizden gerçekleştirmektedir.

Kuru Kayısı (gtip: 0813.10)

Türkiye dünya kuru kayısı üretiminin yaklaşık %80'ini gerçekleştirmektedir. Ülkemiz kuru kayısı ihracatı son üç yıldır miktar olarak azalmasına karşın değer olarak artış göstermektedir. Bu durum ihracat birim fiyatlarının artmasının bir göstergesidir.

İspanya kuru kayısı ithalatının neredeyse tamamı ülkemiz tarafından karşılanmaktadır. Sağlıklı ürünlere olan talebin artması kuru meyvelere olan ilgiyi artırmaktadır. Kuru meyvelere olan talep Noel sezonunda artış göstermektedir. Sert kabuklu meyvelerle birlikte kuru meyve karışımından oluşan kokteyl ürünlerin özellikle Noel döneminde atıştırmalık olarak tüketilmesi yaygındır. Ülkemizin bu tarz kokteyl ürünlerin hazırlanmasında kullanılan en temel ürünlerden olan, kuru incir, kuru kayısı, kuru üzüm, fındık, antepfıstığı gibi ürünlerde önemli bir rekabet gücü vardır.

Kaynaklar: Uluslar Arası Sert Kabuklu ve Kuru Meyve Konseyi (INC), İspanya Tarım ve Gıda Sektörü Yerde Pazar Araştırması, İGEME yayınları, 2008

Sert Kabuklu Meyveler

SERT KABUKLU MEYVELER

Kabuksuz fındık ve işlenmiş fındık (gtip: 0802.22, 2008.19.19)

İspanya, dünya fındık üretiminde Türkiye, İtalya ve ABD'den sonra dördüncü sırada yer almaktadır. İspanya'nın fındık üretiminin %92'si Katalonya bölgesinde özellikle Tarragona'da yoğunlaşmıştır. Valensiya'da da az miktarda (toplam üretimin %5'i) üretim yapılmaktadır. Ancak fındık ticareti 13. yüzyıldan bugüne Barselona Ticaret Borsası tarafından yürütülmektedir.

Üretici ülke olarak İspanya'da badem ve fındık tüketimi çok fazladır. Bu ürünler, Akdeniz diyetinin bir parçası olarak atıştırmalık olarak, en başta çikolata sanayi ve dondurmada olmak üzere, geleneksel acıbadem kurabiyelerinde, hamur işlerinde, yemek ve pasta tariflerinde ve içeceklerde kullanılarak İspanyolların günlük yaşamında yerini almıştır. Ayrıca hasar görmüş fındıktan elde edilen rafine fındık yağı kozmetik sanayisinde kullanılmaktadır ve lüks markalar saf fındık yağını kullanmaktadır. Likörlerde de az miktarda fındık esansı kullanılmaktadır.

İspanya fındık üretiminde önde gelen ülkelerden biri olmasına karşın ithalatta da önde gelen ülkelerden biri konumundadır. Bu durum gerek üretimin talebe yetmeyişi gerekse ithal ettiği ürünleri işleyip yeniden ihrac etmesinden kaynaklanmaktadır. Türkiye ile ticaretinde öne çıkan ürünler kabuksuz fındık (gtip no 0802.22) ve işlenmiş fındık (2008.19.19)'tır.

İspanyol üreticiler badem ve zeytin daha fazla gelir sağladığı için fındık yerine bu ürünleri üretmeyi tercih etmektedirler. Üreticilere verilen desteğin azalmasıyla İspanyol fındığının fiyatı artış göstermektedir. Türk fındığının kaliteli olması ve pazarda bu şekilde bilinmesi Türk ürünleri açısından avantaj olarak görülmektedir. Doğu Asya'dan, Gürcistan'dan gelen adsız (no-name) ürünlerin artması ve ülkede "marka" ya da "menşe ülke" bilincinin az olması Türk ürünleri açısından dezavantaj olarak görülmektedir.

Ülkede fındık ticaretinin yaklaşık yarısı kooperatifler tarafından kontrol edilmektedir. Bu durum fındık ticaretini olumsuz etkilemektedir.

Ülkede ithalat yapan başlıca toptancılar aşağıda verilmektedir;

COMERCIAL VELAZQUEZ GONZALEZ, S.L - www.comerciaivelazquez.com
DOMINGO GRAU, S.A. - www.dgrau.com
IMPORTACO, S.A. - www.importaco.es
PRODUCTOS DEL CAFE, S.A. - www.productosdelcafe.com

Ülkedeki başlıca ithalatçılar Nestle España, S.A., T 500 Puratos, S.A., Tostaderos Sol De Alba, S.A., Sucesores De Luis Cremades, S.A. 'dır.

Kaynaklar: T.C. İspanya Büyükelçiliği Madrid Ticaret Müşavirliği,
Almendrave (Almonds and Hazelnuts Exporters/Importers Association) - www.almendrave.com

Su Ürünleri

SU ÜRÜNLERİ (gtip: 03)

İspanya su ürünleri pazarı kişi başına tüketim açısından Japonya'dan sonra dünyada ikinci büyük pazardır. Ülkede kişi başı yıllık su ürünleri tüketimi 42 kg civarındadır. Tüketimin yarısından fazlası taze balık ve kabuklu deniz ürünleridir. Ardından dondurulmuş ürünler gelmekte olup, az miktarda konserve/tütsülenmiş su ürünleri tüketilmektedir. İspanyol su ürünleri pazarı 46 milyon ülke nüfusu ve yıllık 60 milyondan fazla turist geldiği büyük bir pazardır.

İspanya'da yaklaşık 8 bin km sahil şeridi bulunmaktadır ve bu paralelde ülkede balıkçılık, kültür balıkçılığı ve konserve tesisleri oldukça gelişmiştir. Ancak ülke yine de talebi karşılamak için su ürünlerinde ithalata bağımlıdır. Türkiye ile ticarete konu olan ürün grubu 0302 gtip numarasındaki taze balıklardır. Ülkemizden gönderilen taze balık türleri deniz levreği ve çipuradır. Her iki ürün grubunda da Türkiye, Yunanistan'dan sonra ikinci tedarikçi konumundadır.

Tüketimde önemli olan deniz ürünleri; karides, kafadan bacaklılar, berlam balığı ve ton balığıdır. Ancak katma değer katılmış egzotik ürünlere (surimi ve suşi) olan talep de artmaktadır. Bunlara ek olarak midye, uskumru ve istakoz da talep edilen su ürünleri arasındadır.

Tüketici pazarındaki fiyat duyarlılığı nedeniyle ihracatçıların en son tüketiciyi hedefleyen, yenilikçi ve katma değer yaratılmış ürünleri pazarlamaları önem arz etmektedir. Pazarda tecrübesi olan bir ithalatçıyla çalışmanın yararlı olacağı düşünülmektedir.

İspanya'da deniz ürünlerinin büyük bir kısmının pazarlanması ve dağıtımı bir devlet kurumu olan MERCA'lar (en büyüğü Mercamadrid) tarafından gerçekleştirilmektedir. Perakendeciler ve restoranlar taze ve dondurulmuş deniz ürünlerini MERCA'dan satın almaktadır. Geleneksel pazarlar da mevcuttur ancak kaliteli ürün tedarikçileri ürünlerini hipermarketler yoluyla pazarlama yoluna gitmelidirler. Süpermarketler genellikle kabuklu deniz ürünlerini büyük miktarlarda daha ucuz fiyata alıp, kendi marka ve ambalajlarıyla satmayı tercih etmektedirler.

"European Seafood Exhibition (ESE)" her yıl Brüksel'de düzenlenmektedir. Bu fuar İspanyol su ürünleri pazarı açısından önemlidir. "International Frozen Seafood Products Exhibition CONXEMAR" Vigo'da düzenlenmektedir. Söz konusu fuar konserve ve dondurulmuş deniz ürünleri açısından önemlidir.

Yararlı adresler:

Mercamadrid, www.mercamadrid.es

European Seafood Exhibition (ESE), www.euroseafood.com/10/public/enter.aspx

International Frozen Seafood Products Exhibition CONXEMAR, www.conxemar.com/ingles/feria.htm

Kaynaklar: Australian Trade Commission, www.austrade.gov.au

► Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8708	Otomotiv yedek parçaları	14.799	80	2.673	6,3	49,4	9,6	0,0	0,0	Almanya (29), Fransa (27), İtalya (13), Portekiz (7), İngiltere (4)	TR: %0, AB ve STA: %0
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8703	Otomobiller	11.619	404	6.211	3,5	83,9	-10,1	0,0	0,0	Almanya (43), Fransa (20), İngiltere (9), Japonya (6), Belçika (6)	TR: %0, AB ve STA: %0, Japonya: %10
Elektronik	8528	Televizyon vb. cihazlar	3.285	223	1.760	2,4	-6,5	23,3	0,0	0,0	Slovakya (29), Türkiye (14), Hollanda (14), Çin (9), Çek Cum. (8)	Türkiye:%0, AB ve STA:%0 Çin: %0
Hazır Giyim	6204	Kadın takım elbise, ceket (dokuma)	2.334	233	1.855	4,5	23,9	13,8	0,0	0,0	Çin (2), İtalya (14), Fransa (12), Türkiye (11), Portekiz (7)	Türkiye: %0, AB: %0, Çin: %12
Hazır Giyim	6109	Tişört	1.550	231	2.760	5,0	23,1	0,7	0,0	0,0	Portekiz (19), Türkiye (13), Fransa (12), Belçika (11), Çin (9)	Türkiye: %0, AB: %0, Çin: %12
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	4011	Kauçuktan dış lastikler	1.529	61	990	2,8	17,5	-2,2	0,0	0,0	Fransa (22), Almanya (21), İtalya (11), Portekiz (7), Hollanda (6)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0
Hazır Giyim	6203	Erkek takım elbise, ceket (dokuma)	1.345	159	1.286	4,0	6,1	10,5	0,0	0,0	Çin (18), Portekiz (13), İtalya (13), Türkiye (9), Fransa (9)	Türkiye: %0, AB: %0, Çin: %12
		Kamyonlar ve									Almanya (25), Fransa	Türkiye:%0,

Çimento ve Yan Sanayi	8704	diğer ticari araçlar	1.105	168	3.334	2,1	132,5	48,1	0,0	0,0	İtalya (10), Türkiye (14), Türkiye (13), İngiltere (6)	AB ve STA: %0
Beyaz Eşya	8418	Buzdolabı, derin dondurucu	884	57	1.521	3,2	-9,1	8,1	0,0	0,0	İtalya (23), Almanya (11), Belçika (10), Fransa (10), Çin (8)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0 Çin: %1,1-2,1
Hazır Giyim	6104	Kadın takım elbise, ceket (örme)	745	100	1.054	4,2	24,9	8,3	0,0	0,0	Çin (19), Portekiz (16), Türkiye (13), Fransa (12), İtalya (9)	Türkiye: %0, AB: %0, Çin: %12
Beyaz Eşya	8450	Çamaşır makinaları	475	60	714	4,0	-3,1	4,2	0,0	0,0	İtalya (37), Almanya (21), Türkiye (16), Çin (13), Belçika (4)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0 Çin: %2,2-2,9
Ev Tekstili	6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri vs.	418	16,1	1.058	3,0	-43,8	6,7	0,0	0,0	Portekiz (25), Pakistan (23), Çin (14), Türkiye (8), Fransa (7)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0 Çin: %9,5-12, Pakistan: %7,6-9,6
Deri ve Deri Mamulleri	4203	Deri ve köseleden giyim eşyası ve aksesuarları	263	21	221	3,9	-43,0	-10,8	0,0	0,0	Hindistan (21), İtalya (19), Pakistan (17), Türkiye (10), Fransa (8)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0, Hindistan, Pakistan: %0- 5,5
Kumaş	5407	Kumaş	204	15,7	731	1,6	0,8	1,8	0,0	0,0	İtalya (28), Çin (20), Fransa (11), Türkiye (8), Belçika (5)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0, Çin: %0
Demir Çelik	7213	Demir-çelik filmaşın	192	24	631	2,8	205,6	10,5	0,0	0,0	Portekiz (54), Türkiye (14), Fransa (9), Almanya (8), İngiltere (6)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0
Beyaz Eşya	8422.11	Bulaşık makineleri	131	33	291	4,5	41,2	12,9	0,0	0,0	Almanya (33), İtalya (26), Türkiye (23), Çin (15), Fransa	Türkiye: %0, AB ve STA: %0 Çin: %0

Takım Tezgahları	8462	Metal işleme makineleri	115	3,3	229	2,0	-23,0	-2,2	0,0	0,0	İtalya (45), Almanya (18), Türkiye (7), ABD (5), Fransa (4)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0, ABD %1,7
Ev Tekstili	6304	Diğer mefruşat eşyası	107	10,4	212	5,5	12,5	-33,7	0,0	0,0	Çin (29), Hindistan (21), Portekiz (18), Türkiye (17), Almanya (6)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0, Çin: %12 Hindistan %9,6
Demir Çelik	7216	Demir/alaşimsız çelikten profil	89	2,4	985	1,5	4,2	-30,2	0,0	0,0	İtalya (25), Almanya (13), Türkiye (12), Çin (9), Bulgaristan (8)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8702	Otobüsler	61	17,9	852	0,6	148,8	4,1	0,0	0,0	Almanya (34), Türkiye (18), Fransa (17), İtalya (10), İsveç (9)	TR: %0, AB ve STA: %0
Demir Çelik	7305	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular	48	20	250	1,5	-57,0	-68,8	0,0	0,0	İtalya (33), Türkiye (25), Malezya (17), Hindistan (10), Almanya (7)	Türkiye: %0, AB ve STA: %03. Ülkeler: %0
Maden ve Mineraller	2529.10	Feldispat	32	14,9	105	16,8	18,6	3,2	0,0	0,0	Türkiye (47), İtalya (22), Norveç (9), Belçika (6), Fransa (5)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0
İnşaat Malzemeleri	2523	Çimento	3,2	20,0	1.132	4,5	-55,2	1,6	0,0	0,0	Çin (34), Portekiz (21), İtalya (19), Türkiye (9), Tayland (5)	Türkiye: %0, AB ve STA: %0 Çin ve Tayland: %0

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TUIK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 0 aylıktır.

Beyaz Eşya

BEYAZ EŞYA
(gtip: 8418, 8422, 8450)

İspanya'da 2009 yılı beyaz eşya tüketim harcamaları 4,6 milyar avroya ulaşmıştır. Euromonitor verilerine göre ülkedeki beyaz eşya fiyatları 1995=100 olarak kabul edildiğinde, 2009 yılı için beyaz eşya fiyat endeksinin 106,7'ye çıktığı belirtilmektedir.

Bosch & Siemens Hausgeräte GmbH, SEB Groupe, Fagor Electrodomésticos S Coop ve Electrodomésticos Taurus SL sektörde liderdir.

İspanya'nın 2010 yılı buzdolabı ithalatı 884 milyon dolar olup, Türkiye'nin ihracatı 57 milyon dolardır. Türkiye pazarda önemli bir yere sahip değildir. Çamaşır makinelerinde 2010 yılında 475 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin ihracatı 60 milyon dolardır. Bulaşık makineleri ürününde; İspanya'nın 131 milyon dolarlık ithalatında Türkiye 33 milyon dolarlık pay almaktadır.

Türkiye'nin beyaz eşya sektöründeki kapasitesi ve Avrupa'da tanınmış markalarla varlığı göz önüne alındığında pazar payını artırması beklenmektedir.

Demir Çelik

DEMİR ÇELİK VE DEMİR ÇELİKTEN ÜRÜNLER
(gtip: 7213, 7216, 7305)

2009 yılı dünya ham çelik üretimi 1,2 milyar ton iken AB (27)'nin üretimi 139 milyon tondur. İspanya, AB(27)'de üçüncü büyük ham çelik üreticisidir ve 2009 yılı ham çelik üretimi 14,3 milyon tondur. 2008 yılı mamul çelik tüketimi 19,6 milyon ton olup, ülkede kişi başına düşen mamul çelik tüketimi 440,5 kg'dır.

İspanya'nın demir çelik ve çelik eşya ithalatında ülkemiz ile en fazla ticarete konu olan ürün grupları yassı ürünler (GTİP 7208- 7212), uzun ürünler (GTİP 7213- 7217) ve demir- çelik borular (7303- 7306)'dır. Türkiye, ülkenin demir veya alaşimsız çelikten filmaşın (GTİP no 7213) ithalatında Portekiz'den sonra %14'lük payıyla ikinci tedarikçi konumundadır. Demir veya alaşimsız çelikten profiller (GTİP no 7216) ithalatından ise %12 pay alarak İtalya ve Almanya'dan sonra üçüncü sırada yer almaktadır. Diğer taraftan 7305 GTİP nolu diğer ince ve kalın borular ithalatında %25'lik payıyla İtalya'dan sonra ikinci tedarikçidir.

İspanya ithalatının sürekli artış gösterdiği özellikle demir veya alaşimsız çelikten filmaşın, profil ve ince ve kalın borularda Türkiye'nin ihracat potansiyeli yüksektir. Türkiye'nin bu ürünlerde pazar payını daha da artırma imkanı bulunmaktadır. Bu yönde ülkede yapılacak tanıtım, pazarlama ve ticaret heyeti faaliyetlerinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar: World Steel Association, www.worldsteel.org, EUROFER – European Confederation of Iron and Steel, www.eurofer.org

Deri ve Deri Mamulleri

DERİ HAZIR GİYİM
(gtip: 4203)

Avrupa'da deri hazır giyimin popüler olduğu ülkelerden biri İspanya'dır. Ülkede saraciye sektörü, kullanılan hammaddelerin mükemmel kalitesi ve ürünlerin iyi bir şekilde işlenmiş olmaları nedeni ile tanınmış uluslar arası bir prestije sahip bulunmaktadır. Ancak ihracatın ithalatı karşılama oranı istenen seviyede değildir.

İspanya 2010 yılında 263 milyon dolarlık deri giyim eşyası ve aksesuarı ithalatı yapmış olup, bunun 21 milyon dolarlık kısmı Türkiye'den alınmıştır.

İspanyol tüketiciler iyi tasarlanmış ve kaliteli deri giyim eşyası tercih ettikleri için ihracatı yapılacak ürünlerin bu ihtiyacı karşılama gerekmektedir.

Kaynak: www.spainbusiness.gen.tr

Elektronik

TELEVİZYONLAR
(gtip: 8528)

8528 GTİP'li ürün grubu içerisinde her türlü televizyon cihazları/setleri, monitörler, video projektörleri, alıcı cihazı bulunmayan görüntü tüpleri/ekranları, televizyon yayınları için alıcı cihazlar (uydu alıcısı, set-top box, çeviriciler vb.) televizyon yayınlarıyla ilgili diğer teçhizat ve diğer görüntü (video) cihazları yer almaktadır.

İspanya televizyon ve projektör pazarı büyüme göstermektedir ve bu büyümenin devam etmesi beklenmektedir. En çok büyüme gösteren alt sektör HD televizyonlardır. Analog sistemden dijital sisteme geçilmesi sektör satışlarını tetiklemektedir. Tüm alt sektörlerde (analog televizyonlar, HD

televizyonlar, diğer dijital televizyonlar ve projektörler, birim fiyatları azalmıştır. Bu durum sektörün büyümesini sağlamaktadır. İspanyol tüketiciler televizyon ve DVD oynatıcıları ayrı ayrı almayı tercih etmektedirler. Tüketiciler teknoloji ürünlerini çoğunlukla çok katlı mağazalardan satın almaktadırlar. Son dönemde genç nüfusun internet kullanımının yaygınlaşmasıyla internet üzerinden satışlar da artmaya başlamıştır ve bu eğilimin devam etmesi öngörülmektedir.

Dijital televizyon satışlarında Samsung lider markadır. Projektör satışlarında Epson liderliğini korurken, analog televizyonlarda Philips liderdir. Toplam televizyon ve projektör pazarında Philips Ibérica SA, Infinity System SL, Sony España SA, Samsung Electrónica Española SA (Grupo) ve Axil Engel SL sektörde önde gelen firmalardır.

Kaynak: Euromonitor International (www.euromonitor.com)

Ev Tekstili

EV TEKSTİLİ
(gtip: 6302,6304)

İspanya'nın yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri ithalatı 418 milyon dolardır ve ev tekstili sektörü ithalatında en önemli yeri tutmaktadır. Türkiye'nin bu gruptan İspanya'ya ihracatı 16 milyon dolardır.

İspanyol ev tekstil ürünleri kalitesi ve özgün tasarımlarıyla bilinmektedir. Ancak diğer AB ülkelerinde olduğu gibi üretimlerin işçiliğinin daha ucuz olduğu ülkelere kaydırılmaktadır. Özellikle seri üretimler ithal edilmektedir. İspanya'nın ev tekstil ürünlerinde ihracatın ithalatı karşılama oranı düşüktür.

Avrupalı tüketicilerin ev tekstilinde (yatak çarşafı dahil) organik ürünlere olan talebi artış göstermektedir. Tüketiciler yüksek kalitede kumaşı (örneğin saten, keten ve kaşmir) olan ürünleri tercih etmeye başlamıştır.

Ürün farklılaştırılmasına gidilmesi, kaliteli ve özellikli kumaşlarla yapılan üretimlerin mevcut pazar paylarının korunması ve artırılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca İspanya'da her yıl ocak ayında Valensiya'da düzenlenen sektörün en önemli fuarı Textil-Hogar'a katılım da önem arz etmektedir.

Kaynaklar: www.icex.es, www.cbi.eu

Hazır Giyim

HAZIR GİYİM
(gtip: 61-62)

İspanyol hazır giyim sektörü Avrupa'da önde gelen sektörlerden biridir. Sektörde 4 binden fazla firma vardır. Ancak 2008 yılındaki ekonomik kriz İspanya'da birçok sektörü etkilediği gibi hazır giyim sektörünü de olumsuz etkilemiştir. Özellikle artan işsizlik nedeniyle tüketiciler harcamalarını hazır giyim sektörü de dahil olmak üzere çoğu sektörde kısma yoluna gitmişler ve bu durum satışların düşmesine neden olmuştur. 2008 yılında hazır giyim satışları değer olarak %7,2 ve miktar olarak %4,1 azalmıştır. Aynı yıl hiçbir alt sektörde büyüme gözlenmemiş olup, küçülmenin en az hissedildiği alt grup ise bebek giyim olmuştur. Ebeveynlerin krizin etkilerini çocuklarına yansıtmamaya çalışma çabaları nedeniyle krizden az etkilenen alt gruplar arasında çocuk giyimi de sayılabilir. Benzer şekilde iç giyim ve gece giyim de krizden diğer alt gruplara göre daha az etkilenmişlerdir. Ancak ceket ve palto gibi alt gruplarda tüketiciler ürünlerini daha uzun süre kullanmayı tercih etmişler ve bu tercih söz konusu grupların krizden büyük ölçüde etkilenmelerine neden olmuştur.

2009 yılında satışlar değer ve miktar olarak %12 civarında düşüş göstermiştir. 2010 yılında ise tüm alt gruplarda az da olsa bir büyüme gerçekleşmiştir.

Ekonomik kriz nedeniyle sektörde özellikle son yıllarda güney doğu Asya'dan yapılan ithalatta artış gözlenmektedir. Bu bölgeden ithal edilen ürünlerin düşük kalitede ancak daha ucuz olması tüketici talepleriyle örtüşmektedir. Aynı zamanda işçi maliyetlerinin daha düşük olması nedeniyle birçok firma üretimlerini İspanya dışına kaydırmaktadır. Bu nedenle İspanyol hazır giyim ve ayakkabı sektörü 2008 yılında en büyük krizini yaşamış ve yaklaşık 20 bin kişi işten çıkarılmıştır. Krizin devam etmesi durumunda birçok küçük aile şirketinin kapanmak zorunda kalacağı tahmin edilmektedir.

İspanya hazır giyim pazarında ortalama birim fiyatlar 2008 yılında düşüş göstermiştir. Krizle birlikte tüketicilerin daha düşük fiyatlı ürünlere yönelmesi perakendecileri ve üreticileri etkilemiştir. Perakendeciler tüketimin azaldığını görerek fiyatları aşağı çekmişlerdir. Birçok marka da ürünlerinin fiyatlarını düşürmüştür. Satışlardaki düşüş üreticilerin fiyatlarının yanında ürünlerinin kalitesini de düşürmelerine neden olmuştur. Ancak lüks ürünlerde herhangi bir değişiklik yaşanmamıştır. Tüketicilerin hazır giyim ve ayakkabı ürünlerini daha çok süpermarket ve internetten (özellikle indirimli ürünleri) almayı tercih etmeleri dağıtım kanallarını da değiştirmiştir. Carrefour süpermarket satışlarında önde gelmektedir. Ancak yine de tüketici güveni yüksek olduğundan uzmanlaşmış mağazalara olan talep devam etmektedir. Özellikle Barselona ve Madrid'de yeni indirimli mağazaların açılması firmaların stoklarını eritmelerine olanak sağlamıştır. Ayrıca internet satışları da büyük ölçüde artış göstermiştir.

Rahat ve gündelik giysiler, yeni alışkanlıklar ve iş yerinde daha rahat giyinme eğilimi rüzgarıyla, tüketiciler tarafından daha çok tercih edilmeye başlanmıştır. Büyük firmalar da bu gruptaki ürünlerinin kalitesini ve çeşidini artırarak satışlarını artırmışlardır. Günlük giysilerin erkek ve kadın giyimi satışlarından aldığı pay %60 iken çocuk giyimi satışlarından aldığı pay %75'tir. Resmi giyim erkek

giyimini satılmaktadır. 2022'de pay almıştır, kadın giyimini satılmaktadır. 2022'de pay almıştır.

İspanyol pazarına yerli ve uluslararası birçok büyük firma hakim durumdadır. Inditex yüksek kalitedeki ürünleri ve geniş marka yelpazesıyla (Zara, Massimo Dutti, Pull and Bear, Oysho and Stradivarius) pazarda lider konumundadır. H&M ve Mango ardından gelmektedir. Decathlon ve Induyço da pazarda önemli bir yere sahiptir. Bu durum, söz konusu firmaların tüm ülkeye ulaşan gelişmiş dağıtım ağları, alt yapısı ve küresel düzeyde tanıtım ve reklamlarının bir sonucudur.

İspanyol tüketiciler, dünyanın en iyilerinden biri olan İspanyol modasına fiyatının daha pahalı olması nedeniyle para harcamakta isteksizdirler. İspanyol modasını iki bölüme ayırmak mümkündür. Inditex ve Mango sadece Avrupa ile sınırlı olmayıp tüm dünyada varolan çok uluslu firmalardır. Diğer taraftan Mayoral, Armand Basi, Adolfo Dominguez ve Caramelo gibi daha küçük firmalar, Inditex ve Mango ile rekabet halinde olmayıp, daha çok güçlü dizayn ve yüksek kalite ürünleriyle daha üst gelir düzeyindeki tüketicilere hitap etmektedirler.

Kaynak: Euromonitor International (www.euromonitor.com)

İnşaat Malzemeleri

ÇİMENTO
(gtip: 2523)

Türkiye çimento sektöründe dünyada önde gelen ülkelerden biridir. Ardından Çin ve Almanya gelmektedir.

İspanya Avrupa'da en fazla çimento tüketen ülkedir. Çimento tüketimi inşaat sektörünün gelişimi ile doğru orantılıdır. Ülke ithalatında Çin, Portekiz ve İtalya'dan sonra Türkiye gelmektedir. Ekonomik kriz ve ülkede artan işsizlik nedeniyle inşaat sektöründeki daralmanın devam etmesi ve toparlanmanın birkaç yıl sürmesi öngörülmektedir.

İspanyol çimento sektöründe CEMEX liderdir. Felix Santos Ortega, Tucana adıyla yeni bir firma kurmuştur ve bu firma Albentosa'da yeni bir çimento fabrikası inşa etmektedir. Bu fabrikanın 2013 yılında bitmesi, yıllık 12 milyon ton kapasitede olması ve 390 kişinin çalışması planlanmaktadır.

Kaynaklar: International Cement Review, www.cemnet.com

Kumaş

KUMAŞLAR
(gtip: 5407, 5208)

İspanya 2010 yılında 204 milyon dolarlık sentetik kumaş ithalatı yapmış olup bunun 15,7 milyon dolarlık kısmı Türkiye'den gönderilmiştir.

Hazır giyim ve ev tekstili sektörlerinde üretici olan İspanya'da kumaş önemli bir girdidir. Ülkedeki tekstil sektörünün gelişmişliği dikkate alındığında İspanya önemli bir kumaş ithalatçısı olarak değerlendirilmelidir. Kumaş üreticilerimiz uluslararası modanın yönetilmesine katkıları oranında pazar paylarını yükselteceklerdir.

Kaynak: www.euromonitor.com

Maden ve Mineraller

MADEN VE MİNERALLER
(gtip: 2529.10)

Feldispat seramik, porselen ve cam sanayisinde kullanılan endüstriyel bir hammaddedir. Güçlü seramik ve cam sanayisine sahip olan İspanya'nın 2529.10 gtip numarasında bulunan feldispat ithalatı 2010 yılında 32 milyon dolardır. Türkiye'nin 2529 gtip numarasında İspanya'ya ihracatının tamamını feldispat oluşturmaktadır. Söz konusu ihracat 15 milyon dolardır ve Türkiye pazarda lider konumundadır.

İspanya dünya feldispat ithalatında ilk üç sırada yer almaktadır. Ülkemiz de dünya feldispat ihracatında ilk sırada yer almaktadır. İspanya'nın ekonomik krizden toparlanmasıyla feldispat ithalatının daha fazla artış göstereceği öngörülmektedir.

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi

OTOMOTİV ANA VE YAN SANAYİ
(Ana sanayi gtip: 8701, 8702, 8703, 8704, 8705)
(Yan sanayi gtip: 4011, 4012, 4013, 40169930, 40169952, 681310, 7007, 700910, 8407, 8408, 8409, 841330, 841581, 841582, 841583, 842123, 842131, 8482, 8483, 8484, 8507, 8511, 8512, 8706, 8707, 8708, 940120)

İspanya, Almanya, İngiltere, İtalya ve Fransa Avrupa'da beş büyük araç pazarı olarak bilinmektedir. İspanya binek araç parkı son 25 yılda büyük gelişme göstermiştir. İspanya'da trafikteki araçların 1/3'ü on yaşından büyüktür ve bu oran AB ülkeleri arasında en yükseklerinden biridir. 1997- 2007 yılları

arasında hükümet planıyla, on yaşından büyük araçlarını verip yeni araç alanlara teşvik uygulanmış; böylece 3,3 milyon eski araç trafikten çekilerek yeni araç satışlarının artışı sağlanmıştır. Her ne kadar planın 2006'da sonlanması düşünülse de pazardaki talebin gerilememesi için 2007 yılında da uygulama bazı farklılıklarla devam etmiştir. Satışlar 2006 yılına göre %30 azalmıştır. Aralık 2007'de karbondioksit emisyonu kayıt vergisi uygulamasıyla satışlardaki azalma devam etmiştir. 2008 yılında faiz oranlarının yüksekliği ve ekonomik kriz nedeniyle satışlardaki düşüş devam etmiştir. Hükümet 2008 ortalarında sektörü canlandırmak için "Plan VIVE" yi uygulamaya koymuş ve daha ucuz, emisyon oranı daha düşük araçların satışını teşvik etmiştir.

Ekonomik krizin etkisi ve İspanya'daki yüksek işsizlik oranı araç satışlarının 2009 yılında da düşmesine neden olmuştur. Kesin olmayan rakamlara göre 2009 yılında 984.207 adet yeni araç satılmıştır. 2009 yılının son birkaç ayında araç satışları "Plan 2000E" sayesinde artmış ancak bu artış 2008 yılına oranla yaklaşık %28'lik küçülmeyi engelleyememiştir. Özellikle hafif ticari araç satışlarındaki büyük düşüş ülkede konut ve yerel ekonomi krizi nedeniyle küçülen inşaat sektöründeki çöküşün bir göstergesidir.

Plan 2000E İspanyol otomotiv sektörünü canlandırmak için Mayıs 2009'da uygulamaya konmuştur. Plana göre 10 yıl ve daha eski aracını getirip yeni araç satın alan tüketici hükümetten 500 avro, bölgesel hükümetten 500 avro ve araç üreticisinden 1000 avro yardım almaktadır. Toplamda 2000 avroyu bulan bu yardım 2009'un son aylarında araç satışlarını özellikle düşük emisyonlu araç satışlarını olumlu etkilemiştir. Planın başarısı üzerine yeni plan 2000E 2010'un ilk yarısında da devam ettirilmektedir. Yeni planın 200 bin aracı kapsamı öngörülmektedir. Ancak uygulanan söz konusu sübvansiyonların Temmuz 2010 itibarıyla kaldırılması ve KDV oranlarının artırılması otomobil satışlarının gerilemesine neden olmaktadır.

Otomotiv sanayi İspanya GSYİH'nin %8,4'ünü, ihracatın %26'sını oluşturmaktadır. Sektörün zor duruma düşmesi 500 milyon kişinin istihdamında sorun yaratacağından hükümet her türlü önlemi almaktadır.

Plan kapsamında Renault Mégane, Chevrolet Cruze, Ford Ka ve Fiesta modellerine olan talep ucuz fiyata sahip olmaları, yakıt tasarruflu olmaları ve üreticilerin de indirimli kampanya yapmaları nedeniyle artmıştır.

Binek Araç Satışları

Dizel araçlar İspanya'da hala en çok satılan binek araç türüdür. Hibrid araç satışları da gelişimini sürdürmektedir. Bazı bölgesel hükümetler düşük emisyonlu araçlarda (hibrid ve CNG- compressed natural gas) taşıt kayıt vergisinden indirim uygulamaktadır. Bu durum bölgelere göre değişiklik göstermekle birlikte Madrid'de (başkent) aracın kullanım süresi boyunca taşıt kayıt vergisinden %75 indirim sağlanmaktadır. Bu tür araçlara talep yeni nesil Toyota Prius ve Honda Insight ile artmıştır.

2009 yılı ilk 11 aylık satış verilerine göre Renault %9,5'lik pazar payı ile lider konumundadır. Ardından Citroen (%9,2), SEAT (%8,9) ve Ford (%8,7) gelmektedir. Ford ve Peugeot 2008 yılındaki liderlikleri kaybetmişlerdir.

Hafif Ticari Araç Satışları

Hafif ticari araç satışlarında Citroen, Renault ve Peugeot, 2008 ve 2009 yıllarındaki büyük düşüşe rağmen pazarda lider konumlarını devam ettirmektedir.

Kamyon Satışları

İspanya kamyon satışlarında Iveco, Renault ve Mercedes-Benz pazarda ilk üç sırada yer almaktadır.

İSPANYA ARAÇ ÜRETİMİ

İspanya, Almanya ve Fransa'dan sonra Avrupa'daki en büyük üçüncü araç üreticisidir. Opel Meriva'nın üretimini Zaragoza'da kalmaya devam etmesini onaylaması ve Ford'un Valensiya'daki fabrikasının 2013'e kadar kalmasının anlaşmaya bağlanması İspanyol otomotiv sanayi için olumlu gelişmelerdir. Ancak küresel krizle birlikte İspanya ve Avrupa'daki satışların düşmesi ve bu durumun devamı sektör için olumsuz gelişmelerdir.

Türkiye'den İspanya'ya en fazla ihracı gerçekleşen oto ana sanayi ürünleri binek otomobiller, eşya taşımada kullanılan ticari araçlar ve toplu taşıma araçlarıdır. İspanya'ya binek otomobil ihracatımız 2010 yılında 404 milyon dolar olmuştur. Eşya taşımada kullanılan ticari araç ihracatımız 168 milyon dolar ve toplu taşıma aracı ihracatımız 18 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İspanya Oto Yan Sanayi Pazarı

İspanya, Avrupa'da ve dünyada araç üretiminde önde gelen ülkelerden biri olduğundan yan sanayi pazarı da buna paralel olarak gelişmiştir. İspanya, AB ülkeleri arasında oto yan sanayi tüketiminde ve üretiminde ilk beş sırada yer almıştır. Ülkede oto yan sanayi tüketimi artış göstermektedir. Prodcom verilerine göre İspanya Almanya'dan sonra ikinci büyük pazardır.

İspanya'nın yan sanayi ithalatı 2008 yılında 18 milyar avroya ulaşmıştır. Bu değer AB ithalatının %8,1'ine karşılık olup, AB ithalatında beşinci sırada yer almaktadır. İthalatın %90'ı AB ülkelerinden gerçekleştirilmektedir. İthalat yapılan başlıca ülkeler Almanya, Fransa ve İtalya'dır. En fazla ithal ettiği yan sanayi ürünleri 8708 grubunda yer alan akslar, tekerlek ve aksamı, egzozlar, tamponlar, frenler ve karoseri aksamıdır. İspanya'nın 8708 grubunda yer alan yan sanayi ithalatı 2008 yılında bir önceki yıla göre %11 azalarak 11 milyar dolar olmuştur. İthalatında başlıca ülkeler Almanya, Fransa, İtalya,

Kaynak: Global Insight (www.globalinsight.com), CBI Market Survey (http://www.cbi.eu/)

Takım Tezgahları

TAKIM TEZGAHLARI
(gtip: 8456-8466)

İspanya dünya takım tezgahları üretiminde önemli bir yere sahiptir. Üretimin yarısından fazlasını talaşlı işleme tezgahları oluşturmaktadır. Metal şekillendirme makineleri de üretimde önemli bir yere sahiptir. Üretimin %60'ı ihraç edilmektedir.

Türkiye'nin İspanya'ya takım tezgahları ihracatında en önemli ürün, 8462 GTİP'li "Metal şekillendirme-kesme makine ve presleri"dir. Ülke ithalatında Türkiye %7'lik payıyla İtalya ve Almanya'dan sonra üçüncü sırada yer almaktadır.

Sektörle ilgili olarak BIEMH (Spanish Machine Tool Exhibition/ Bilbao) ve MAQUITEC (International Machine Tool and Welding Exhibition/Barselona) fuarlarına katılımın önemli olduğu düşünülmektedir.

Kaynaklar: www.icex.es, www.afm.es, Takım Tezgahları pazar Araştırması, İGEME yayınları, 2008

İspanya - Düzenlenen Önemli Fuarlar

Milli Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

Alimentaria (Barcelona - Mart/İki Yılda Bir)

Uluslararası gıda ve içecek

Web Sitesi : <http://www.alimentaria.com/>

Matelec (Madrid - Ekim/İki Yılda Bir)

Elektrik, enerji, teknoloji ve elektrik tesisat, aydınlatma ve ışıklandırma, telekomünikasyon ve iletişim, elektronik ve endüstriyel ekipmanlar, taşeronluk

Web Sitesi : http://http://www.ifema.es/web/ferias/matelec/default_i.html

Motortec Automechanika Ibérica (Madrid - Mart/İki Yılda Bir)

Otomotiv ve oto yedek parça

Web Sitesi : http://www.ifema.es/web/ferias/motortec/default_i.html